

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felolós szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Dagenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Égys. szám ára 4 fillér.

Meghívás

a debreczeni függetlenségi és 48-as
párt által

1910 március hó 28-án
hétfőn d. e. fél 11 órakor

tartandó

nagygyűlésre,

melyen

dr. Tüdös János,

dr. Bakonyi Samu

és Csanak János

szeregetett képviselőink tartják meg

beszámoló

és

programm-beszédeiket.

A nagygyűlést a város-
háza udvarán, kedvezőt-
len idő esetén pedig az
Arany Bika disztermében
tartjuk meg.

A nagygyűlésre a debreceni füg-
getlenségi és 48-as párt tisztelt
tagjait és a választó polgárokat
meghívjuk s tömeges megjelené-
süket kérjük.

A debreceni függetlenségi és
48-as párt intézőbizottsága.

Világosság!

Irta dr. TÜDÖS JÁNOS orsz. képviselő.

Szomorú közállapotaink zürza-
varos sötétségében semmire nincs na-
gyobb szükség, mint világosságra;
a magyar szív és a magyar elme
tisztá és átható fényére, amely meg-
világítja ezt a pokoli kavardást és
megmutatja a kivezető utat.

Husvét van. A Krisztus és az
Igazság feltámadásának nagy ün-
nepe. Szálljunk magunkba. S az
Igazság égő fáklyájával kezünkben
és az igazság szeretetével szívünk-
ben kísérsük meg felkutatni és
megvilágítani a megváltás utját.

A koalíciós országgyűlés egy
igazán fülsértő diszonáns akkorddal
bevégezte dicstelen életét. A párt-
keretek már előbb széttörték. Elő-
ször az abszolút többségre jutott
függetlenségi párt szakadt ketté.
Azután az alkotmánypárt oszlott
fel s egy része megalkotta az új
kormány parlamenten kívül szer-
vezkedő pártját a parlamentben is,
a nemzeti munkapártot. Végül a
néppárt kezdett bomlodozni s ma
már a teljes agoniában várja ki-
mulását.

A pártkeretek széttöredezése a
pártprogramok felforgását is maga
után vonta.

A függetlenségi Kossuth-párt,
miután a hatalom megtartásáért már
mindenről lemondott, de a hatalom-
ból mégis kiesett, — visszavonult
az általa annyira diskreditált tiszta
függetlenségi program talapzatára
s azt hirdeti, de oly vehemens mér-
sélettel, hogy valamiképen komo-
lyan ne vegye senki.

A függetlenségi és 48-as anya-
párt viszont a Kossuth Ferenc ál-
tal hirdetett, de cserben hagyott fo-
kozatossága toltá előtérbe, a midőn
a radikális választójogi reform
mellett az ősprogram egyik leg-
sarkalatosabb részéhez, a gazdasági
önállóságot kivívásához kötötte exis-
tenciáját oly erővel, hogy azzal áll
vagy bukik. És ehez való elvhü-
ségéből a hatalomnak is hátat for-
dított.

Az alkotmánypárt doktrinár

programja a párt felosztatásával
együtt teljesen párává változott.

A munkapárt programja pe-
dig: — a munka, elv nélkül; a
szolgálat, önérték nélkül; az élet,
vagy jobban mondva „fajulva-ten-
gés”, szabadság nélkül; béke, harc
és küzdelem nélkül; lemondás, vá-
gyak és remények nélkül.

Az bizonyos, hogy élni kell és
élni jó. Mert ha az élet megszűnik,
ott a nyomorult vagy a nagyszerű
halál.

De a nemzetek nem halnak meg
olyan könnyen. Magyarország ezer-
éves fennállása napnál fényesebb
bizonyítéka, hogy életképes nemzet
élete nem alszik ki egyszerre, mond-
juk egy fejedelmi lehelet-fújásra,
mint egy gyertya láng.

Viszont a királyi akarattal, még
az erőszakos királyi akarattal is
szembe állani s a felülről jövő erő-
szakkal szemben a nemzet részéről is
erőszakot alkalmazni csak akkor
lehet és szabad, ha a nemzet elke-
seredése és gyűlölete oly fokra há-
gott, hogy nincs más megoldás, mint
a forradalom.

Ma a királyi akarat erőszakos
tényekben nyilatkozik meg — és
mégis ez az erőszakos fejedelmi
akarat nem látszik legyőzhetetlen-
nek. Viszont a nemzet visszaborzad
az erőszaknak, az ultima ratióknak
alkalmazásától, s félreérhetetlenül
abban látszik bizakodni, hogy az
erőszakos királyi akarat is előbb-
— utóbb engedni fog.

Am legyen így. A nemzet éle-
tének nem nagy ünnepeit, de hét-
köznapjait éljük. A végsőkig, a meg-
szakadásig fokozódó erőfeszítéshez
nincsen sem vezér-félisten, mint
Kossuth Lajos volt, sem tömeg,
mint a felszabadított jobbágy, sem
az egekig lángoló lelkesedés,
mint amilyen a békóit széttörő sza-
badság tüze. Ma csak a türelem, a
várakozás, a kitartás, a törvények
alapján álló szívós küzdelem és tör-
hetetlen akarat az ami sikerre vezet.

Ime, ebben már a megoldás
kulcsa is benne van.

A Kossuth-párt politikája céltalan
és eredménytelen. Mindent feladván
a hatalomért, nyilvánvaló lett, hogy
komoly szándéka nem program-
jának megvalósítása, még ha foko-

Megnyilt Fehér J. Új butor nagy áruháza

DEBRECENBEN, Hunyadi-u. 17. sz. A nagyvasuti állomás közelében.

ahol meglepő olcsón és
jól lehet vásárolni izlé-
ses kiállítású butorokat.

zatosan is, hanem a hatalom birtoka. S midőn a hatalmat így sem tartva meg, újra a teljes függetlenségi programot hirdeti, programjának és céljainak komolyságában és egyáltalán szavahihetőségében senki sem bizhat meg. Ennek a politikának nincs erkölcsi alapja. Aki e pártban őszinte és becsületes: az csatlakozik, ha gerince van, a régi elvhű, függetlenségi és 48-as párt-hoz, ha puhány, a munkapárthoz.

Igenis a munkapárthoz. Mert a Hédervári pártja annyiban őszinte s ha e szó e pártra egyáltalán alkalmazható, becsületes is, hogy e párt s e program nyíltan hirdeti, hogy *nem követel sem elvben, sem gyökörrel semmit* — nem akarja még a kiegyezésben foglalt jogokat sem érvényesíteni. A királyi hatalom előtt való feltétlen meghódolás, a teljes lemondás, e lemondás után a király és nemzet közötti ellentétek megszüntetése és összhang helyreállítása: a lealázó, a nyomorult, a szolgálai béke politikája ez.

Aki azt hiszi, hogy a Szent István koronája fényét és dicsőségét ez fogja emelni s az ország és a nép jólétét, felvirágzását, haladását és fejlődését ez fogja előmozdítani: ám menjen a munkapárthoz s rakja magára önkezével a szolgálás nehéz bilincseit.

Nem fog az olyan soká tartani,

amikor felocsudik még a szolgálhatóság felismeri helyzetét és belátja, hogy az a béke a megsemmisüléshez vezet.

Aki azonban nem fél az igazságnak szemébe nézni és bizik a magyar nemzet jövőjében, az a függetlenségi és 48-as párt lobogója alá fog sorakozni. Ezen a zászlón most is az van felírva, ami régen volt. Nincs abban semmi változás. Csak az az egy, amit nyíltan, becsületes őszinteséggel hangoztatunk, hogy a program teljessége, a teljesen független és szabad Magyarország kivívása nem egy — két évtized, hanem talán egy — két nemzedék nehéz munkája lesz. A mifeladatunk, ezé a nemzedéké, hazánk gazdasági önállóságának megteremtése és gazdasági szabad fejlődésének biztosítása.

Mindenek előtt feladatunk azonban az, hogy megvalósítsuk s megvalósítani igyekezzünk a népjogok radikális kiterjesztését, az általános és egyenlő választójogot, mert közelebbi és távolabbi nagy céljaink és feladataink, vagyis programunk teljességének megvalósításához csak egyre van szükségünk, arra, amivel ma nem birunk: *erőre és hatalomra.*

Ez az erő és ez a hatalom pedig a népben van, épen úgy, mint minden életnek csirája a földben.

Az ország igazsága.

Irta dr. BAKONYI SAMU orsz. képviselő.

A nemzet ünnepi hangulatát a politika izgalmai megrontották. Huséti öröme napsugaras tavaszi békéje helyett aggodalmak és remények tusája tölti be a hazafiak lelkét. A hatalom irtó háborút hirdet jogaink ellen s a fékevesztett szenvedélyek kitöréséből az alkotmány ellen fegyverkező tábor még új erőt akar meríteni.

Sohasem volt a magyar nemzetnek józan ítélőképességének megőrzésére olyan szüksége, mint most. A küszöbön álló választások hosszú időre fognak sorsa fölött dönteni. Ha tiszta látását a gyűlölködés és bosszuallás tüze elvakítja, vagy az ebből táplálkozó fondor számítás az események higgadt és tárgyilagos megítélésében az ellágyulásra könnyen hajló magyar kedélyt hatalmába kerithetné: a küzdelem eredménye olyan visszaesés lenne, amelynek következményét a nemzet jogainak érvényesülése talán évtizedekig megsínylené.

Szerencsére még nem jutottunk odáig, hogy egyes embereknek magában véve mindenesetre csak helyteleníthető cselekményét — amely a parlament böles és az izzó hely-

Legjobb férfi fehéreneműek FEKETÉNÉL

A novella.

Irta: Vándor Iván.

— Tíz óra! Tegnap este is tíz óra után jött haza. Tegnapelőtt pont éjfélkor. Csak ne tudná az ember hol van. Csak hinném, hogy a kocsmában iszik, vagy a kaszinóban kártyázik. Vagy tudnám nem banni, hogy ott van...

Most hirtelen megállott Erzsi és krétafehér arccal győzött le egy sikoltást, mely a lelkéből előtörni készült.

Az idegeit azonban az utolsó két hónap annyira megviselte, hogy ez a rettentő esőndben tünt gondolat megfosztotta minden erejétől. Keservesen sirni kezdett.

— Jó Isten, — gondolta később, — mennyire nyomorult vagyok.

Szemét egy pontra szögezte, a szoba egyik zugára, hol gyötrő víziók, Boncher pásztor jeleneteinek a zsánerében, kintózták.

Az urát látta egy nyitott haju asszony lábánál.

Az asszony arcát nem látta teljesen, mert a fejét lehajtotta az ura hajára, de a lehelletét érezte. Ez a lehellet parfümös volt és forró. Ez a forróság az arcába csapott Erzsinek és az égési sebek rettenetes fájdalmát okozta neki.

Tizenegy óra. Még mindig nem jön senki. A pásztor-jelenetek a sarokban egyre szenvedélyesebbek lettek.

A fiatal asszony behunyta a szemét, hogy ne lásson semmit, de a képek ott vibráltak a lehunytt szempillája mögött is. Éjjél felé teljesen megtörte a szenvedés. Már ekkor csak egyetlen akarat élt a lelkében: elfelejteni önmagát. Megzabadosulni önmagától.

Könyvet vett elő. Kis szürke könyvet, igénytelen, szerény, elefántcsontszínű lapokat

igorgatott, amelyekről az apró, fekete betűk okosan fénylettek, mint az egér szeme.

Novellás kötet volt. Fiatal ember írta, ki nemcsak látta, nézte, hanem érezte is az életet és ezért képes volt nyolc-tíz nyomtatott oldalon belezárni a vergődést, a sikoltást, a kacagást és a megalkuvást.

Erzsi előbb nézte a betűket, automatikusan összerakta őket az agyában szavakká, de az értelmüket nem igen vette. Két-három sort elolvasott, aztán más lapra fordított.

Szomorú, gyámoltalan férfiről volt szó. Kinek a sorsa őt nem érdekelte. Különös, szélszélyes makaacssággal önmagát kereste a könyvben. Hat-nyolc elbeszélésen futott így keresztül, végre egy, a vége felé, megállította. Ennek a közepébe kapott bele. És a cselekmény belemarkolt a kíváncsiságába. Legyőzte a türelmetlenségét és magához terelte a gondolatait.

A kis szürke könyv magába szivta az asszony fáradt, minden befolyásra könnyen reagáló lelkét és urrá lett rajta. Az asszony nem is olvasta már ezt a történetet, hanem benne élt, jajgatott, gyűlölt...

A novellának a második fele így szólt:

— Az élet, barátnőm, művészet, — folytatta a kis lengyel nő. — Éppen úgy meg kell tanulni, mint festeni, vagy követ faragni.

Anna nagy tisztelettel nézett Leonára és halkán kérdezte:

— Te tudsz élni? Te biztosan még a boldogság felé?

Leona megsimogatta a barátnője szép szöke fejét. Sajnálta. Ebben az elegáns, hajlékony asszonyban sok melankóliát és lelkiismeretességet fedezett föl, mely előtte mindig szimpátiikus és mindig szánandó volt.

Vitte magával az erdőbe és beszélt neki, oktatta.

— Miért születik az ember? Hogy éljen. Az élet pedig: az öröm. Az örömeiket kell gyűjteni apró, drága piramisokba kell rakni és mindig gyűjteni kell, hogy több legyen és vigyázni kell, hogy el ne lopjanak belőle. És meg kell marni az embert, ki a miénkhez nyúl és el kell rabolni, amire vágyunk, ami megtetszik, amit lelet.

— Te így teszel? — kérdezte ijedten Anna.
— Én így teszek, — szólt Leona.
— És tőlem is elvonnád, ami nekem kedves, amit te megkívánsz?

— Elvonnám.
— Akkor én félek tőled.
— Ne félj, hanem védekezz.
— Te tréfálsz, ugy-e, — ijedezett a szöke asszony.

— Nem én. Komolyan beszéltem.
— Ez a ragodezők elve, — mondta Anna és elhúzódott Leonától.

— Nagyon helyesen. Ez a ragadozó elve, az az elv azonban az egyedüli életképes.

Anna nem felelt. Gondolkozott.

Másnap megjött az ura. Ketten várták, mert Leonától nem lehetett megszabadulni.

Mikor leszállt Horvát és megölelte a feleségét, Leona az asszony háta mögé húzódott és onnét nézte a férfit. Az egész életfilozófiája, minden akaratereje a szemébe lopózott, annyira, hogy Horvátnak forró lett az arca és mintha delej vonzásának engedne, megkereste a lengyel nő szemét. Ez a Horvát szép, akaratos fejű ember volt, félig naplopó, félig művész. Olyan ember, kit minden asszony irigyel a feleségétől, akit sokan boldoggá tesznek és aki soha sem tesz boldoggá senkit.

Leona, mikor kezét nyújtott neki, úgy állott előtte, mintha megbüvölték volna. Aztán szó nélkül az Anna karjába fűzte a karját.

A müncheni SALVATOR

SÖRKÜLÖNLEGESSÉG még március havában Németh András üzleteiben „ARANY BIKÁ” és „ANGOL KIRÁLYNŐ” szálloda összes helyiségeiben kapható.

zettel számolni tudó vezetése mellett nálunk soha be nem következhetett volna az ország függetlenségéért becsületes fegyverekkel küzdő nagy történelmi párt ellen sikerrel lehessen kizsákmányolni. Végre is aki elfogulatlanul keresi az igazságot, rájön, hogy a nemzet jogai rendszeres és folytonos — olykor brutális és csufos üldözésekben részesülnek kevés megszakításban több mint 10 esztendő óta. Ugyanakkor 1896. óta — mikor az utolsó előtti gazdasági kiegyezés lejárt — alig van ennek a szerencsétlen országnak nyugalma.

Alig hogy a Széll Kálmán-féle paktummal békét teremtettek a pártok, csakhamar feldúlták azt a katonai létszámemelést követelésével. Mikor Tisza István gróffal a Thaly Kálmán-féle béke nyílt színen megkötött, azt lehetett volna hinni, hogy a normális viszonyokat nem fogják egyhamar újabb viharok felidézni. Alig mult el azonban egy pár hónap, Tisza István gróf megírta az ugrai levelet s csakhamar felidézte a házszabályharcok romboló veszedelmét. Gyorsan követte egymást november 18., — a magyar parlamentarizmusnak e minden alávalóságánál szegényteljesebb meggyalázása — december 13-ika az erősök alkalmazására berendelt darabontok kiverésével — az országgyűlésnek egy év leforgása alatt kétszer történt törvénytelen és fegyveres erővel végrehajtott feloszlása. Mindezt viseltük hagyományos

türellemmel. — Sőt 1906-ban elváltunk olyan kötelezettségeket is, amelyeket addig mindig megtagadtunk, csak hogy az ország alkotmányos fejlődésének munkáját újból felvehessük. A békének kölcsönösen kikötött alapfeltétele volt a nemzeti akarat kétségbe nem vonható megnyilatkozásának teljes biztosítása és a függőben hagyott kérdések fölött ezen egyetemes szabad akarat — megnyilatkozás itélkezése.

Az általános választójog becsületes megvalósításában láttuk az itélkezés szabadságának és igazságának biztosítékát.

Várakozásunkban ismét kegyetlenül megcsalódtunk. Telt, mult az idő s mikor végre a király miniszterének a javaslata elébünk került, azt kellett látnunk, hogy az a mi tiszta elveinknek nem megvalósítása, hanem meghamisítása.

Jöttek aztán a balkáni zavarok s a király kormányának előbbvaló volt a birodalmi politika, — mint a népjogok érvényesítésére vállalt kötelezettség beváltása.

Közben reánk szakadt a bankkérdés, amelynek megoldása a királlyal kötött megegyezés feltételeinek kölcsönös teljesítése esetén már az új választási törvény alapján alakítandó Háznak, az igazi népparlamentnek lett volna feladata.

Törvényhozói megbízatásunk fennállása azonban a mi kötelességünk tette a gazdasági önállóság követelését. Mi teljesítettük kötelességünket.

A képviselőház nagy többsége kétszer hozott félreérthetetlen határozatot az önálló bank felállításával. Mind hiábavaló! A tulsúlyban levő uralkodói akarat parancsa ismét megtalálta a maga engedelmes szolgáit.

A törvény világos rendelkezésének nyílt megszegésével öt év alatt immár harmadszor oszlatják fel az országgyűlést. És pedig ez alkalommal amaz ünnepélyes királyi ígéret kijátszásával is, hogy az új képviselőházat már az ország egész népe fogja megválasztani.

A nemzet azonban ne veszítse el most sem türelmét. Ha higgadt megfontolásának erejét megőrzi, — könnyen széttepheti a hazugságok erőszakos és bűnös szövetségét. Munkára hívnak fel bennünket?! Igen, ez a nemzet dolgozni akar, — de nem rabszolga-munkát akar végezni. Szabaddá fogjuk tenni az ország népét, hogy ne legyen többé legyőzhetetlen ura az idegen akarat. Ki akarjuk küzdeni az általános, egyenlő választójogot s az annak védelmére szolgáló titkos szavazást. Tartós békét teremteni addig nem tudunk s a felkorbácsolt szenvedélyek kitörését semmiféle megbélyegzéssel le nem csillapíthatjuk.

Es hiába kelnek fel a Judások a mi tisztaságunk ellen. Az igazságot már sokszor keresztire feszítették, de a megváltó Eszmét megölni még sem lehetett. Harmadnapra fel támadt!

Egy héttel együtt voltak egész nap hárman. A hét végén azt kérdezte Anna Leonától: — Mondd meg nekem, te, aki értesz az Élethez, mit teszel akkor, ha utánad ólálkodik a Baj.

Leona rejtelmes mosollyal tekintett Annára. — Elmenekülök előle. — És ha nem bírsz? Ha utánad fut, ha szembe áll veled?

— Akkor, akkor én is szembe állok veled és elpusztítom. Kiirtom.

— Ugy érted ezt, hogy megölnöd?

Leona hátraszegte a fejét.

— Ugy értem. A Bajt nem szabad tűrni.

Össze kell zuzni, össze kell törni, ki kell kacagni, mert ha nem, ő zuz bennünket össze, ő tör bennünket össze, ő kacag rajtunk.

Most Leona föl kacagott. Ugy tudott nevetni, mint a gyermek.

— Onzetlen, jó tanácsot adtam, ugy-e? ha van eszed, élj veled.

Anna szó nélkül sokáig nézte az asszonyt, aztán bucsu nélkül ott hagyta.

Itt Erzsi letette a könyvet és az órára nézett. Éjfél után egy óra volt.

Elgondolkodott a történeten, mielőtt tovább folytatta volna.

Most már fázott. Arra gondolt, hogy lefekszik és az ágyban olvas tovább, vagy teát iszik, de nem mozdult. csak a könyv után nyult ismét. Ugy érezte, hogy ennek a különös történetnek a vége bele kapcsolódik az ő sorsába és hogy ami a halvány lapokon történni fog, az felig jóslás, félig intés, figyelmeztetés. Halántékára szorította finom, hideg ujját, úgy olvasott tovább.

— Utazunk, szolt Anna az urához. Elutazunk és otthon bezárkózunk egy időre. Nem fogunk embert látni, csak eget, rétet és egy-

mást. Meg állatok. Embert nem, mert félek az embertől.

— És a barátnődet. Ő velünk akar jönni haza. Hozzánk.

— Nem akarom, hogy jöjjön.

— Horvát vállat vont. Valami olyat mormogott, hogy neki semmi kedve az állatok közé hazamenni.

Másnap pedig így szólott Leona Annához: — Hiába akarsz előlem elszökni. Most már késő. Az urad, ha veled megy is, nálam marad a lelke, mely melletted eddig didergett, amelyet én a tenyerem közt a lehelletemmel melengtettem. A lelke nálam marad. Az ő sajátságos, kegyetlen, asszonyt gyűlölő lelke. Tudod mért marad nálam, hogy gyötörjön, hogy engemet is gyötörjön.

Anna megdöbben.

— Már itt vagyok, szólott. Már itt tartok. Már elkéstem volna?

— Azt hiszem, elkéstél. Különböznél kérdezd meg tőle. Elmegy-e veled haza, az állataid közé, nálam nélkül.

Leona úgy tartotta két kis rózsaszínű tenyerét, mintha kis kagyló lenne és figyelmesen nézte, mintha valamely drágagyöngyöt szemlélné benne. Kis vártatva megszólalt ismét:

— Nem fog veled menni. Most az enyém.

Nézd itt van a lelke most is a tenyeremben, mint valami széphangu, csodálatos tarka madár. Anna elfakadt sirva és másnap elutazott egyedül.

Erzsi az órára pillantott ismét. Két óra volt. Aztán fáradtan olvasott tovább. A leírásokat kihagyta, a színeket, az ötleteket nem figyelte, neki a vége kellett. Hogy mi történt aztán? Mikor már választott az az ember. Mit csinált Anna? Hosszabb lélekrajz következett, melyet türelmetlenül futott keresztül, aztán

egy erotikus jelenet Leona és Horvát között. Ez kinokát okozott neki, de minden szavát lassan olvasta. „A következő fejezetben az állott, hogy Horvát ráunt Leonára és visszatér a feleségéhez. Az asszony affektáció nélkül, komoly fázós örömmel fogadja. Szomoru boldogsággal, mintha a tékozló fiu térne meg, de a csókja elől kitér. Kívánja, de nem tudja elfogadni. A kis lengyel asszony kacagott a szemébe az ura szeméből. Különös illat csapott az arcába az ura hajából. És ekkor eszébe jutott, amit Leona mondott neki.

A Bajt nem szabad tűrni. Össze kell zuzni, össze kell törni, ki kell kacagni, mert ha nem, ő zuz bennünket össze, ő tör bennünket össze, ő kacag rajtunk. As felsóhajtott:

— Hogy kacag rajtam.

És ekkor sajátságos erotikus színek vibráltak az Anna szeme előtt. A szerelemnek, a boldogság vágyának idegen, soha nem érzett kívánsága kerítette hatalmába testének minden rostját. Élni akart és a szemébe nevetett egy asszony. Kigunyolta, felléizotta, gyötörte egy asszony és arra kényszerítette, hogy sirjon, hogy szenvedjen, hogy fiatalon eltemesse a kedvét.

Az ura közeledett feléje és ő mellette látta azt a másikat, amint két tenyerét egymáshoz szorítja, mintha átlátszó, finom kis rózsaszínű kagyló lenne és biztosan, merően néz benne valamit. És ekkor felugrott és ezt mondta:

— Össze fogom zuzni a Bajt.

Egy héttel később meghalt Leona.

Mikor ezt elolvasta Erzsi, hirtelen felállott, a könyv lecsuszott az öléből a földre. Mintha hirtelen megértett volna valamit, amin eddig hiába töprengett. Az arckifejezése megenyhült és egy rettenetes gondolat szeliden világította meg kétségbeesését, akár az esti csillag...

LE DELICE

— cigaretta papiros

— cigaretta hüvely

mindenütt kapható!

— március 26.

A debreceni munkapárt tagjai egyebet sem tesznek pár nap óta, minthogy képviselőket jelölnek a debreceni mandátumokra, mindennap más-más nevekkel szolgálnak a közönségnek. Tegnap az eddigi lista kibővült Láng Lajos volt miniszter és Molnár Viktor dr. államtitkár nevével. Mi úgy halljuk, hogy a jelöltek neveit Domahidy főispán már a múlt hét végén hozta a központból, de a jövő hét közepéig nem veszi ki irattáskájából.

Justh Gyula kedden reggel több képviselővel Ungvárra utazik az ottani függetlenségi nagygyűlésre, hol a képviselőházi botrányról is beszél.

Kossuth Lajos a bostoni nagypáholyban.*

Március 15-én született meg az új Magyarország s március 20-án hunyta le örök álmára szemeit az új Magyarország megteremtője, Kossuth Lajos. Hálás kegyelettel adózott e napon az ő emlékének minden szív. Hálátelt szívvel állunk mi is az áldozók között s ez alkalommal életének egyik kevésbé ismert mozzanatát kívánjuk feltárni olvasóink előtt.

Az Északamerikai Egyesült Államok által küldött hajón az 1851. év október havában indult el Kossuth Southamptonból az Újvilágba, hogy ott, mint valami győztes római hadvezér, diadalmos utját megtegye. A történelemben nem találunk hasonlót — mondja Newmann W. Ferenc amerikai író — ahhoz a lelkesüléshez, amelyet Kossuth az idegen nemzetekben felkeltett. Kossuthot úgy tekintette a nép, mint egy nagy prófétát, már előre tűzbe jött az inspirációjától, mielőtt egy szót is kiejtett volna.

E diadalmi útja alkalmával, aminőben még fejedelmek sem részesültek soha, Kossuth Lajost, mint szabadkőművest a massa-chusettsi Nagypáholy 1852-ik évi május hó 3-ra meghívta, hogy látogassa meg a templomukat Bostonban. A testvérek rendkívül nagy számmal gyűltek ez alkalomra össze. Randall lelkész vezette a munkát, mint nagymester s az előleges szertartások után a következő beszéddel üdvözölte a kiváló testvért:

„Szeretett testvéreim! Végtelenül örvendek, hogy a nagyrabecsült testvért e templom falai között láthatom és hogy a testvéri lánc nevében, mint annak ez idő szerinti elnöke, a massa-chusettsi állam Nagypáholyában — mint amely a legrégebb és egyszerűsége a szülője a szabadkőművességnek a földteke ezen az oldalán — üdvözölhetem. Másoknak más helyeken kötelességük volt önt úgy fogadni, mint a népszabadság elvének ékesen szóló védelmezőjét és felkent apostolát, mint saját forrón szeretett, de elnyomott hazája függetlenségének igazi bajnokát üdvözölni, de nekünk az a különös szerencse jutott osztályrészül, hogy önt e drága néven „testvér“ üdvözölhetjük s kinyújthatjuk azt a kezét, amely épen oly közel van a szívhez, midőn a hontalan kezét szorítja, mint a mikor ugyanazt

* A „Newyork Herald“ február 18-iki számában közli Randall amerikai lelkésznek Kossuth-hoz intézett nagyszabású beszédét. Örülünk, hogy a teljes mértékben magyar vonatkozású beszéd kivonatának hü fordítását megismertethetjük olvasóinkkal.

a diadal és dicsőség napjaiban a jók és nagyok üdvözlétére felemeljük.

Mint emberek sem lehetünk közönyösek embertársaink szükségéi és sérelmei iránt, mint amerikai polgárok mélyen rokonszenvezünk és valaméddig méltók vagyunk erre a nemes névre, kell is rokonszenveznünk a föld ama nemzetével, kik amaz isteni jogért küzdenek, mellyel a mindenható már akkor ajándékozta meg az embert, a mikor a saját képére teremtette. Jóllehet intézményünk elvei kizárják az egyházi és politikai kérdések tárgyalását, mindazáltal mind szabadkőművesek a legnagyobb rokonszennel viseltetünk a kor-szellem ama csodálatos mozgalmi iránt, a melyek a föld népeinek boldogságát és előhaladását eszközölhetik.

Legyen meggyőződve a kedves testvér, hogy mi nem voltunk közönyös szemléltői annak a nagyszerű küzdelemnek, amelyben való részvételre az isteni gondviselés a magyar nemzetet is kijelölte, hogy abban oly tevékeny szerepet játszóik.

Mi rokonszenvezünk önnel és a nemzetével ama perc óta, amint az ön nevének hangja és ügyének híre partjainkhoz ért; s az a rokonszenn és tisztelet, amely az erényt és hazafiasságot megilleti, még inkább fokozódott, amidőn ahhoz a testvéri szeretet érzülete is járult.

Engedje meg hirneves testvér, hogy gratuláljunk önnek a szabadkőművesi szövetségbe való belépéséért: e társaságba, mely humánus eredeténél fogva a legrégebb és legeljedettebb; gratulálunk e társaságba való belépéséért, amely míg egyfelől oly emlékeztetés régiségeért, másfelől oly tiszteletreméltó környezetben, emelkedett szellemű céljaiban s áldásos és jótékony munkásságu eredményeiben; örülök e társaságba való belépésének, e társaságba, melynek tagjai vannak a világ minden részében vallásfelekezeti és politikai pártkülönség nélkül. — Miután ön egy ilyen ősrégi és tiszteletet parancsoló családnak tagjává lett, annak jótéteményei és örömeiben való részesülésre, őszintén üdvözöljük.

Az isteni gondviselés úgy látta jónak, hogy ön egy nagyon szigorú iskolatanítótól nyerjen oktatást — és pedig egy igen szűk iskola-szobában Budavár falai között*, hogy ott megtanulta azt a nyelvet, mely közvetítője legyen az ön ékes szózatának, mellyel az angol szász fajt lázba hozta; de az Újvilág derült, mosolygó ege alatt ön egy más nyelvet tanult meg szerető testvérek vezetése alatt, egy olyan nyelvet, mely nem szorítokzik csak egy nemzetre, vagy a földtekének csak egyik részére; mely olyan utlevelet állít ki, amelyet a zsarnokságnak semmiféle rendelete meg nem semmisíthet; egy olyan nyelvet, mely míg egyfelől a szemhez és fülhöz beszél, ugyanakkor egyenesen a szívhez hatol és megnyitja a szeretet forrását; felébreszti a lelkiismeretet, — ha alszik, — barátot szólít és biztosít, amidőn arra szükség van. Ez a nyelv: a szabadkőművesség nyelve.

Üdvözlöm önt, hogy tagja lett egy olyan társaságnak, mely az erkölcsiséget, testvéri szeretet, jótékonyág gyakorlását és az igazságot vallja első alapelvéül s ezeket hirdeti, meg az Istenben való hitet, a halhatatlanság reményét s az egyetemes emberiség iránti szeretetet ápolja; melynek erkölcsi tanai az Isten örök ígéreiből vannak merítve melynek földadata segíteni a gyámoltalant, felemelni az elesettet, vigasztalni a szerencsétlent; melynek alapszabályai: a szeretet, hűség, engedelmes-

* Vonatkozás Kossuth fogságára, mialatt az angol nyelvet megtanulta.

ség, kötelességteljesítés: Isten, önmagunk, hazánk és embertársaink iránt.

Üdvözlöm önt, hogy tagja lett egy olyan társaságnak, mely karjait a barát nélküli idegen nyaka körül fonja s éreztetni vele, hogy az idegenek között édes otthonra talált; legyen üdvözölve, hogy tagja lett egy olyan testületnek, mely pártfogásába veszi az árvát és özvegyet; testvérként bánik el azzal, kinek támaszra és segélyre van szüksége.

Randall lelkész azután a szabadkőműves-ség vezéreszméit fejtegeti s gyönyörű beszéde végén újból szíve teljes melegével s egy nagy és szabad nemzet hódolatának kifejezésével üdvözli a száműzött nagy magyart.

Társadalom a munkás-ságért.

Irta: dr. Rédei Rezső.

Ex oriente lux. Időről-időre utnak indul valami friss kulturszellő ebből az óreg, higadt, sokszor kicsinyelt, olykor lenézett, de soha közömbösen nem veti Debrecenből s jöleső üdeséggel áramlik végig az országon. Nagy tudósok, írók, művészek rajzottak ki ebből az ősmagyar humusból azokban az időkben, amikor a tudomány és művészet kifejlődésén függött a haza sorsa. Csak ok-szerű következmény az, hogy napjainkban, amikor a tudomány és művészetek melegeben megérlett emberi eszmények gyakorlati megmunkálásán függ a haza sorsa, egy és más erőteljes hajtsa ennek a munkának Debrecen földjében fakadjon és kapjon erőre.

Egy külső megjelenésben lelkesítő, erkölcsi értékeiben megbecsülhetetlen hajtsa kelt itt szemeink előtt annak a munkának, amelynek célja a magyar társadalom düledző és szétesésnek indult alapjait megerősíteni és aláépíteni. Ez az intézmény a debreceni Munkáskertek.

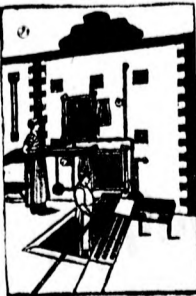
Ez intézménnyel Debrecen város társadalma az e célra alakult „Közhasznú Egyesület“ útján oly eszközt ad a vagyontalan munkás kezébe, amellyel az életvitelét megkönnyítheti, élelmezését olcsóbbá teheti s a kerttelepeken fenntartott gyermek-játszótereken gyermekei számára egészséges tartózkodást biztosíthat. A magyar ember veleszületett vágyakozását a föld mivélése, a földdel való bibelődés iránt is kelégetheti itt minden vagyontalan munkás.

Maga az egyesület figyelmes gondoskodásban részesíti a kiskertbirtokosokat s társadalmi és kormányhatóságai támogatással nagy befektetések árán igyekszik a kerttelepeket kedvesekké és minél hasznosabbakká tenni.

U akkal, kutakkal, fásítás és kerítéssel látta el e telepeket, sőt az ezidő szerinti fennálló 6 telep egyikét, az „Arpád“-telepet bologár kerteszerű vívezetési és öntözési berendezéssel már ez évben felszereli.

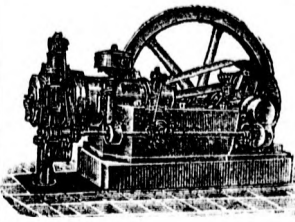
De nem elégszik meg az egyesület azzal, hogy a kertbirtokosoknak a pusztán anyagi eszközöket rendelkezésére bocsássa, hanem tovább megy és oktatással, tanítással a kiskertbirtokosokat a kertek lehető tökéletes kihasználására képessé is igyekszik nevelni. E célra egy mintakertészetet állított be ugyanazok az „Arpád“-telepre, egy szak-képzett kertészt alkalmazott, akinek szerződésszerű kötelessége: kertől-kertre járván, tanítással a munkásokat az okeszerű kertészet titkaiba bevezetni. Gondoskodni fog továbbá az egyesület a kertbirtokosok még messzebb menő szellemi irányításáról is szakszerű előadások, kerti ünnepek és házi kiállítások

Benzin-, szivógáz,
nyersolaj-, gőz-, pet-
rolin- és világító-gáz
MOTOROK
Benzin-lokomobilok,
Épületfelvonók.

PLEWA és TSA

gép és motorgyár
WIEN, XVII., Wattgasse 78—80.
Sürgőnycim:
PLEWA, WIEN-HERNALS.
Kerületi képviselők kerestetnek.

Minden rendszerű és nagy-
ságu
sütő kemencék,
keverő- és gyúrógépek,
az összes sütőipari segéd-
gépek, eszközök és
sütőkemence-aramatúrák.

rendezésével, mely utóbbiak a kiválóbb kertművelők részére való jutalmak kiosztásával le- nek kapcsolatosak. A kereskedelemügyi miniszter a maga részéről néhány értékes jutalmat már kiállításba is helyezett.

Ez az intézmény csak egy esztendei — bár sikereiben gazdag — multra teklühet vissza, de ez a rövid idő is elég volt arra, hogy az egész országban méltó feltűnést keltsen. A napi sajtó legelőkelőbb organuma, a Vasárnapi Ujság és több egyéb hetilap az elragadtatás hangján ismertették a debreceni intézményt a földművelési és kereskedelmi miniszterium siettek támogatásukkal hono- rálni. Számos vidéki város pedig, köztük Kolozsvár is, ez intézmény létesítését vették fontolóra.

Ez a nagy érdeklődés természetes is. Jelzi ösztönzerű átérzését annak, hogy ez az intézmény a társadalmi munkának hazánk- ban még — sajnos — töretlen területére méri kultiváló csákányütéseit. A munkás néprétegek nevelése, műélése, felemése, országunk emberibb, életvitelüknek szebbé és könnyebbé tétele a társadalmi munka eme töretlen területei.

Ha a művelt nyugati országok egész- ségét és csinos munkásalak-koloniáiból, olcsó, de jó élelmezést adó munkásegyleti ven- déglői melől a munkás-üdülőhelyeken és gyógyparkokon át ami szegény magyar ház- bérzóság, kültelki, zsufolt munkásalakaink bühbödt levegőjében a móregdrága, nagyrész- ben hamisított élelmiszereken rágódó mun- kásainkhoz érünk, akkor lehetetlen meg nem látnunk azt, hogy ezen a téren a társadalom már régóta konok mulasztásban bűnös.

A népjólét emelése tekintetű intézmé- nyünk ugyiszólván egyáltalán nincsen.

Van temérdek jótékonyági intézményünk és egyletünk, amely szorgalmasan vagyont gyűjt, mellékesen némi jót is tesz: alamiz- nátkodik. De olyan, amely feladatát gyöke- rében fogván fel, a vagyontalannak büszke öntevékenységét fokozó eszközt nyújtana, hogy azzal sajtó munkálkodásával emelje fel magát, — nincsen.

E részben utórd a debreceni egylet s ha alapszabályainkhoz hű marad tovább- fejlődésében, ugy csakhamar tovább építkezik a megkezdett csapáson s a népjólétű intéz- mények egész rendszerét fogja ország-világ gyönyörűségére bocsátani, megrakván ezzel a közszellemében egyaránt modern Debrecen alapjait.

MŰVÉSZET.

Hangverseny a zenekonzervatóri- umban. A magyar zeneművészet egyik leg- lényesebb nevű képviselője olyan megtisz- tetettségben részesítette városunk legifjabb, de máris hatalmasan fejlett, előkelő kulturá- lis intézményét, amilyenre alig tudunk pél- dát. Szendy Árpád egyike azoknak, kik, naggyá, világhírűvé tették a zeneakadémiát, kiknek híre fővárosunkba hívja messze or- szágon tanulmányúgy művészseregét. Váro- sünkban is sokan vannak, kik a nagy mes- ter előtt olykor-olykor számot adnak hala- dásokról. Ezek rettegve beszélnek a művész- tanár szigorúságáról, de egyuttal elragadta- tással azokról a kedves, lebilincselő tulaj- donságokról, melyek mint embert oly ked- vessé teszik őt. Az a ténye, hogy egy is- kola növendékei részére saját nemes elhatá- rozásából olyan előadást tart, amelyhez azok legnagyobb része soha az életben nem jut- hat hozzá, eléggé jelemzik őt, mint tanárt, művészt és embert egyaránt. Az előadott da- rabok soha nem muló lelkigyönyörűséget szereztek a mintegy 200 főnyi, tanulókból álló hallgatóságnak. Az előadás Beethoven

eis-moll sonatajával kezdődött. Azután sor- ban hallottuk Chopin, Liszt, Brahms és Szondy-műveit. Az átszellemült lelkes hal- lgatóság viharos tapsai után P. Nagy Zoltán igazgató és Fűredy Gusztáv titkár hálatelt szavakkal mondott köszönetet Szendy Árpádnak, ki a vasárnap reggeli vonattal utazik vissza a fővárosba.

Debrecen zenei élete.

Írta: P. Nagy Zoltán.

Egyáltalán nem félünk a cáfolástól, amikor kijelentjük, hogy Debrecennél inten- zivebb zenei életet Magyarország egyetlen vidéki városa sem él. Fényes, nagyszerű mű- vészek látogatnak el hozzánk, — nagy, fi- gyelmes közönség hallgatja őket. Debrecen- nek, mint zenevárosnak renoméjára van, kez- denek rólunk tudomást venni.

Alig néhány éve még másképp volt. Egyik közeli városban találkoztam Sauerrel, a nagy zongorással. Minden elokventiámat elővettem, hogy kapacitájam arra, hogy hoz- zánk is eljőjön. A nagy mester szelid mo- sollyai, de nagyon határozottan jelentette ki, hogy ő bizony Debrecenbe nem megy semmi pénzért, mert ottan nem értenek a zenéhez, ott nincs közönség.

Csendes rezignációval vonultam vissza: Sauernek igaza volt. Ide hiába jött volna, itt nem méltányolják az ő fejedelmi művé- szetét.

Alig néhány éve annak is, hogy Európa- szerte csodált nagy hegedűs látogatott el hozzánk. Olyan hírnév előzte meg, hogy biz- ton remélhetünk zsufolt termet, 7-800 lel- kes hallgatóságot. Ezt a nagy hegedűművészt negyven ember hallgatta meg. Volt ennél kisebb közönség is olykor-olykor. Tudunk hangversenyről, melyet 30, felelőben ingye- nes közönség hallgatott. — Olyan hangver- senyről is tudunk, ahol az ingyenjegy sem kellett.

Ezen a siralmas állapoton segített a Zenekedvelők köre.

Nagy lelkesedéssel hozzá látott 20-30 ember, felhajtotta a várost, izgatott, lelkesít- teti, könyörgött, kapacitált, fenyegetőzött és légió támadt akciójuk nyomán. Sok-sok ember beállott zenebarátok. Tulonul sok. A mozgalom megindítóit kétségtelenül jól meg- gondolt körültekintéssel ragaszkodtak bizo- nyos külsőségekhez.

A többek között ahhoz, hogy a koncer- tokre legalkalmasabb hely egyik zeneiskola- nak hangversenyterme. Annyira jó hely, hogy ha abba nem férnének be, a felbuzdult zenebarátok, egyszerűen meg kell nagyob- bitani a termet; ha pedig az nem menne olyan könnyen, redukálni kell a zenebarátok számát. Az utóbbi történt meg. Sokan vissza- léptek. A megmaradtok aztán művelődtek az egész város helyett. Ez beteges állapot volt. Így nem lehetett kulturát csinálni. A kintrekedteket nem kárpótolta a „személyi és tárgyi összefüggés”. Nem egy iskolának kell renoméit teremteni, ha az ember a köz- ört dolgozik. 84.000 ember között nem 300 em- bernek kell hozzáférhetővé tenni az előhala- dást, hanem annyioak, amennyi részt akar venni a művelődésben. Nem társaságokat, hanem egységes társadalomnak kell te- kinteni.

Erre törekedett a zenei életnek néhány harcosa, mikor egy nagy zeneegylet alap- pozásának munkálkodásán fáradozott. Hogy az újabb törekvésnek létjogosu tsága volt, az egyszerűen kétségen felül áll. Bizonyítja

a tagok horribilis száma. De bizonyítja az a körülmény is, hogy a régebbi, későbbben egészségesebb alapokra fektetett egyesület is tekintélyes számú taggal mutatta meg életképességét.

Városunkban jelenleg két zeneegylet áll fent. A kettőnek együtt majdnem 1000 tagja van. Evvel a hatalmas erkölcsi és anyagi erővel teremtette meg néhány tevő- keny ember Debrecen mai zenei életét, két esztendő alatt.

Parhuzamot vonni a két egyesület kö- zött nagyon szerencsétlen gondolat volna. Tény az, hogy mindkettő hivatása magasla- tán áll. Az elmúlt két esztendő hangver- seny-programján több és jelentősebb név- vel találkozunk, mintha 8 évtizedre tekintünk vissza. Itt van néhány név, mely csak ugy kirtelen eszünkbe jut: Culp Julia, Gerhardt Heléna, Heinemann, Weidt Lucy, Marchalko Rózi, Takács, Vecsey, Thomson, Kubelik, Isay, Kerpely, Sauer, Szendy, Lengyel Ernő, Foldessy, Kauffmann, Ivonne de Treviell, Kerner István, Mooshammer Szigeti stb. stb. Mind olyan művészek, kiknek neve nemcsak Európában, hanem tul az Oceánon is híres és elismert.

Es el kell ismernünk, hogy közönsé- günk, figyelmes jóindulatú és helyesen bíráló közönség sőt azt is merjük mondani: ma mar elsőrangú zeneértő közönség, mely ma- gaért a zeneért keresi fel a hangversenyter- met s nála ez nem divat, hanem kielégítést követelő lelki szükséglet.

Ujabbban többször hallottunk egyesületi tervekről. Mi az egyesülést szerencsétlen gon- dolatnak tartjuk. Maradjon minden ugy, ahogy van, mert így jól van. Közös mun- káról azonban mégis lehetne szó. Ez a kö- zös munka nagy és szép feladat volna: esi- nálja meg a két egyesület a filharmonikus nagy zenekart, csináljon nagy, vegyes ének- kart. A két egyesület anyagi ereje, tagjainak szellemi készsége, musikalis rátermettsége elegendő ahhoz, hogy néhány év alatt létre- hozhasson egy minden tekintetben színvona- lon álló zenekart és vegyeskart s ekkor, csak ekkor teljesíti hivatását egészen.

IRODALOM.

Kelet fia Mariay Ödön, Marjay Péter Péter volt országgyűlési képviselő fia, a Budapesti Hirlapnak s számos más fővárosi lapnak tenetséges munkatársa, *Kelet fia* címen kiene hosszabb lélegzetű elbeszést bocsát közre a husvétii könyvtárban. Mariay Ödönnek kiváló kvalitásai épen nekünk kell legkevésbé ismertetnünk, mert a fiatal író lapunknál kezdte meg szépirodalmi pályafutását s olvasónk ezek óta élvezik az ő magas színvonalu munkásságának termékeit. Ezért egészen röviden csak annak kiemelé- sére szoritkozunk, hogy *Kelet fia* című kötet az utolsó esztendőök ilyenmő termékei sorában előkelő, kiváltságos helyet foglal el s hogy, biztos hitünk szerint, Mariay Ödön neve hamarosan a legjobb esengésű, leg- többre becsült írói nevek közé fog kerülni. Az író legjelentősebb erényeit mi sajátságosan egyéni stílusában, mely művészeteg- ver a romlatlan magyar nyelvet az új ma- gyarság legszebb színeivel, gyönyörű s plas- tukus szemléltetéseiben s mindenekelőtt sza- vainak szinte költőies belső zenéjében látjuk. Témáinak sokfélesége is megkapja az em- bert s biztatást ad a jövőt illetőleg. Mariay Ödönnek bővérű írói vénája van, melyből pazar változatosságban s termékenységben fognak buggyanni a témák. Az *első novella* s a *százszedik novella* tetszett legjobban, ez a magyar elbeszéd-irodalom egyik legbe- cesebb gyöngye, de gyönyörű a *Kelet fia*

Eredeti Bächer könnyű kettősekék, amerikai tárcsás boronák, eredeti Melichár

„Unikum drill”

vetőgépek kizárólagos raktára:

Bächer-Melichár

Ráhmer Sándornál

Debrecen Piac-u. 26. sz. Nagytrafik.

Johnston fióktelepe.

című novella is, aminthogy mást, mint első klasszisu elbeszélést nem is lehet lelni a kötetben. Singer és Wolfner adta ki a könyvet rendkívül előkelő, díszes kiállításban, Falus Elek művészi címlapjával. Ara 3 korona s minden könyvesnél kapható.

Irodalmi és tudományos folyóirat Debreczenben.

Irtá KARDOS ALBERT.

Bármennyire ránehezedik az ország tete Budapest, ez a rengeteg nagy fej, a maga szellemi és anyagi súlyával, mégis tagadhatatlan, hogy újabb időben a vidéki városok is hatalmas lépéseket tesznek a fejlődés útján, még a szellemi élet terén is. A szembetűnően haladó városok köze tartozik Debreczen is, amit e hajdan paraszt névvel illetett városnak még oly rosszakaratu becsérlője is el fog ismerni, ha csak az utolsó 20 év folyamán létrejött vagy kiegészült művelődési intézményeket soroljuk fel.

Debreczen már rég az iskolák városának nevezik, de tulajdonképp azóta érdemli meg e kitüntető nevet, amióta az ősi kollégium mellett kiegészült a csonka reáliskola és teljessé lett a r. kath. algimnázium, amióta a gazdasági tanintézet akadémiai rangra emelkedett amióta a tanítóképző mellé odaállított két tanítónőképző, a református és katolikus, amióta négy polgári iskola is versenyez egymással, két fiú és két leány, amióta a bábaképző, fémipari szakiskola, siketnémák és gyöngébb elméjük iskolája is működik és kivált amióta a kollégium ódon falai mindinkább egy új egyetem kereteit mutatják.

De a tulajdonképpeni iskolákon kívül más művelődési intézmények is létesültek. A szabad iskolát és a munkásgimnáziumot nem számítva, az utóbbi 20 év hoztalétre a Csokonai-kör, a műpártoló egyesületet, a zenekedvelők társaságát és körét, több dalegyületet, a mérnökök és tanítók egyesületét, végül a nagy jövőre hivatott városi muzeumot.

Mindezek a művelődési intézmények tanult és kiképzett emberekből álló nagy szellemi tökélet gyűjtőek össze és tömérdek tudományos anyagot halmoztak fel. A szellemi erőik érvényesítésére, a tudományos anyag feldolgozására mindinkább érezzük egy tudományos és irodalmi folyóiratnak a szükségét. Igen, irodalmi folyóiratról is kell gondoskodnunk, mert Debreczennek irodalmi élete is van, mert az olyan költőknek és íróknak, minők Szávay Gyula, Oláh Gábor, elsősorban itthon kell szóhoz jutniok. Ilyen — szorosabb értelemben vett — irodalmi folyóiratot indítványozott már néhány évvel ezelőt e sorok írója a Csokonai-körben, de egyuttal a vidéki irodalmi társaságok egybekapcsolását is célul tűzte ki, és talán a nehezebb cél nem engedte az indítvány megvalósulását.

De a folyóiratot Debreczen maga is el tudná látni a vidék bevonása nélkül elegendő

munkaerővel és bőséges közleménnyel. Egy havonként három ivnyi terjedelemben megjelenő folyóiratot jórészt megtöltenének azok a kiválogatott verses és prózai termékek, amelyek a Csokonai-kör felolvasó ülésein, a szabadiskolában, a csütörtöki estéken, a kereskedelmi- és iparkamara matinéin és másutt elhangzanak. Külön s igen jelentős helyet foglalna el a folyóiratban a debreceni levéltárak, a városi muzeum, a Csokonai-köri ereklyetár és egyéb gyűjtemények gazdag anyagának a közlése és feldolgozása. Aki tudja, hogy milyen kincsek hevernek rejtve, vagy félig ismerve a kollégium könyvtárában és levéltárában, aki ismeri az egyházkerület és a ref. egyház nagybecsű irattárait, aki beletekintett a város különböző irattáraiba, régi jegyzőkönyveibe, a multnak e még kiaknázatlan kincsesbányáiba, aki végig nézett a városi muzeumnak csodás módon gyarapodó gyűjteményén, az át fogja látni, hogy egy debreceni folyóirat sok, igen sok idő mulva fogyna ki a közlendő és feldolgozandó beces anyagból, amely nemcsak a debreceni közönséget, hanem az egész magyar tudós világot is érdekelné.

E debreceni irodalmi és tudományos folyóiratnak — mondjuk — „Debreceni Szemlének“ a megindításához az első lépést a kollégiumnak kell megtenni. Debreczen szellemi életének az a legerősebb vára, a tudományos anyag is ott van legnagyobb mértékben felhalmozva. A kollégiumhoz, azt hisszük, mindjárt és nagy készséggel csatlakoznék a Csokonai-kör és a városi muzeum. De bármilyen kívánatosnak, sőt szükségesnek látszik is a folyóirat, mindaddig nem valósul meg a szép terv, míg Debreczen sz. kir. városa, minden helybeli művelődési tényezőnek bőkezű támogatója, a maga anyagi erejével hozzá nem járul, míg legalább is a nyomdáját rendelkezésére nem bocsátja a még azonkívül is sok akadállyal küzdő új vállalatnak.

Tavasszal a szántó-vető példája a szellemi munkást is magvetésre buzdítja. Im én is e szép tavaszi időben, Debreczennek és termékenységével megáldott magyar földjébe elvetem az irodalmi és tudományos folyóirat magját; bárcsak minél előbb a „Debreceni Szemle“nek életrevaló, egészséges fája hajtana ki belőle.

Új pályázata debreceni színházra.

Felebbezés a tanácsi döntés ellen.

Debreczen, március 27.

A debreceni városi színház bérbeadása körül a legutóbbi hetekben színházunk történetében eddig páratlanul álló erős küzdelem folyt le, Komjáthy János kassai és Zilahy Gyula debreceni színigazgatók között. A nagyközönség alaposan ismerheti ennek a hárszámba menő vetélkedésnek összes részleteit, úgy, hogy nekünk nem is kell azokkal foglalkoznunk. A tanács e hó kö-

zépén azzal tett pontot, illetőleg — mint az alábbiakból kitétszik — vesszött a kérdés után, hogy Zilahy Gyulának adta ki a színházat.

A tegnap folyamán azonban újabb fordulat állott be a színház berlete ügyében. A tanács fenti döntése ellen ugyanis a törvényhatósági bizottság számos tagja a törvényes 15 napon belül, felebbezést adott be a polgármesterhez. A felebbezést teljes terjedelmében alább közöljük s ehelyütt csak annyit jegyzünk meg, hogy azt többek között Somogyi Pál, Harangi Sándor, Kertész Mihály, Kernhoffer József, Radákovics Géza, dr. Szikszói Szabó László, dr. Láng Sándor, Salánki Ferenc, Kertész István, dr. Burger Péter, Szilcz Ferenc s mások írták alá s hogy a felebbezés a törvényhatóság legközelebbi közgyűlése elé kerül.

Ime a felebbezés:

Tekintetes Tanács!

Debreczen sz. kir. város Tanácsának f. évi március hóban 3879, 4012—1910. sz. alatt hozott azon határozata ellen, mellyel a debreceni városi színházat a városi tanács az 1911. okt. 1-től 1914. okt. 1-ig terjedő 3 évre Zilahy Gyula jelenlegi színigazgatóra bizza és a r. főügyészt a szerződés megkötésére utasítja, a törvényes határidőn belül teljes tisztelettel felebbezéssel élünk és körjük Debreczen sz. kir. város közönségét, melynek közgyűléséhez az összes, ezen ügyre vonatkozó iratok felterjesztendők lesznek:

Méltóztatás-ék közgyűlési határozattal a városi Tanács fenti határozatát megváltoztatni és a városi Tanácsot új pályázat kiírására és ennek eredményéhez képest a városi színház ügyében új határozat hozatalára utasítani.

Minden város kulturális életében elsőrangú fontossággal bír az a kérdés, hogy a városi színház művészeti vezetése milyen kezekben van és kétszeresen fontos ez a kérdés városunkban, ahol nemcsak a társadalom minden rétegének kedvelt és látogatott egyetlen szórakozó helye a színház, de ahol a színház kulturális feladatát és jelentőségét összes vidéki városaink között a legjobban megőrizte. Az a — ma már városunkban — páratlan érdekfűző, mellyel közönségünk a klassziku nemzeti tárgy, a társadalmi problémákra foglalkozó komoly szindarabokat egyaránt kíséri az a belső kápos, mely közönségünk szellemi élete és az irodalom legkövetlenebbül érvényesülő alkotásai, a drámai alkotások között évtizedek hosszú során kifejlődött, és a civilizáló erő, melyet nálunk a színpad ma is teljes mértékben képvisel, egyaránt kötelességünk ké teszi, hogy ezt a fontos kérdést, ne engedjük incidentáliter, véletlen esetekkel elintézni, hanem tegyük meg mindent, amit annak fontossága megkövetel. Amely pereben állandó felügyeletet gyakorolunk a színházra, még mindig tekintélyes anyagi segélyben részesítjük, a szó szoros értelmében vett közintézménynek tekintjük, nem lehet elvitatni tőlünk azt a jogot és kötelességet, hogy ezt a kérdést, mint elsőrendű kulturális kérdést, igyekezzünk megoldani és hogy igyekezzünk minden erőnkkel közönségünk jogos érdekeit megvédeni.

A folyó március hó 7-én lejárt színházi

RÓTH BANKHÁZ

BUDAPEST.

Bank-központunk:

VI., Váci-körút 45. Bankpalota.

Telefon: 92-25 (Interurban).

Díjtalanul nyújtunk bankknek szakszerű felvilágosítást. Válaszát meg mindenkor mellékeljük.

FOLYÓSITUNK:
Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10-75 éves törlesztésre 3⁰/₀—3¹/₂⁰/₀—4⁰/₀—4¹/₂⁰/₀-os kamatra készpénzben. Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5-15 évre 5⁰/₀-al, esetleg 5¹/₂⁰/₀-al.
Személy- és tarcoaváltohitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2¹/₂—10 évi időtartamra. Tisztviselői kölcsönöket állam, törvényhatósági, községi tisztviselőknél és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezek nyugdíjaira is.
Értékpapírokra, vidéki penzintezetek és vállalatok részvényeire értékük 95⁰/₀-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatába mellett. Tőzsdemegbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdékben lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk mindenkor eredménynyel; az árfolyamokat naponta díjtalanul közöljük.
Konvertálunk bármely beföldi penzinteztet által nyújtott jelzálogos, törlesztéses, személyi- és váltókölcsönt. — Mindenféle bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon vesszünk és eladunk. Pénzügyi szakba vágó minden realis ügyletet a legnagyobb pénzesportoknál levő összeköttetésünkkel fogva legelőnyösebben lönyöljük le. Bankházunk képviselőtere megbízható egyeneket felvesszünk.

pályázatra mindössze két színigazgató jelentkezett: Komjáthy János és Zilahy Gyula. Dacára a színügyi-bizottság reá kedvező döntésének, Komjáthy János pályázatát visszavonta, Zilahy Gyula maradt az egyedüli aspiráns, akinek a Tanács, jelen felelősségében a pályázat oda is ítélte.

Ennek a pályázat visszavonásának okmányoszerű története előttünk ma is ismeretlen. Debrecen város közönségének joga van az idevágó iratokat feltárni és azok felvételére és elbírálására után véleményt alkotni arról, hogy az egyik pályázót visszavonásáról, hogy az egyedül maradt másik pályázóra megnyugvással lehet-e rábízni a színház művészi vezetését és nincsenek-e ennek a visszavonásnak az aktáiban olyan — esetleg bizonyítandó — allitások, melyek új pályázat kiírását, esetleg személyi vagy tárgyi részletekkel, tennék szükségesé.

De ha ezek az iratok teljesen meg fogunk is nyugtatni bennünket ebben a kérdésben, még mindig kétségtelen tény marad az, hogy a városi Tanácsnak a színház odairésében nem volt választása. Ahol csak egy pályázó van, ott válogatni nem lehet. És amikor Magyarország legjövendőbb és legnagyobb kulturális jelentőségű vidéki színházának odairéséről van szó, akkor, engedelmét kérünk, egy kicsit óvatosabban kell eljárunk és meg kell kísérelnünk, vajjon igazán nem akad-e Zilahy Gyulán kívül széles Magyarországon egyetlen egy számbavehető pályázó sem a debreceni színházra?

De talán még a formáságoktól is eltekinthetnénk, talán kevesebb fontossággal bírna a pályázók kisebb-nagyobb száma és az általuk színházunk érdekében kifejtendő nemes természetű verseny, ha az egyetlen pályázó bírálatán elismerésünket, teljes bizalmunkat, teljes szeretetünket és ha egyéniségében, igazgatói multjában garanciákat látunk arra, hogy feladatainak mindenben meg tud és meg akar felelni.

Nem akarunk egyéni véleményt nyilvánítani, csak regisztráljuk a következő, a városi tanács előtt is ismeretes, legnagyobb részben írásban igazolt tényeket: Zilahy Gyulát öt évi ittléte alatt az illetékes hatóság több ízben a szerződés felbontásával fenyegette, sőt egy ízben fel is mondta neki a szerződést. Nyíregyháza és Maramaroszi-iget városok megbízottai kijelentették, hogy a debreceni városi színházzal csak azon esetben hajlandók tovább is összeköttetésben maradni, ha nem Zilahy kapja meg a színházat és városunk legelső kulturális intézetének, büszkeségének, a debreceni kollegiumnak és az összes tanintézeteknek tanári kara tiltotta az ifjúságot a Zilahy Gyula által rendezett ifjúsági előadások látogatásától, az előadások alacsony színvonala miatt. A nyíregyházi Tűzfő-ottrányról szintén a legtöbb embernek tudomása van.

Ezen, igen tisztelt közgyűlés, tények, melyek elől elzárkózni nem lehet. És ezek a tények nem engedik, hogy mi egy olyan pályázattal tartunk elintézhetőnek a debreceni színház sorsát újabb három évre, melyen az egyedüli jelentkező Zilahy Gyula. Hogy ő mellette szólnak emberi szempontok, — azt készséggel megengedjük, de rá kell mutatnunk nyomatékosan arra, hogy egy fontos kulturális intézmény sorsának eldöntésénél, amikor egyszerszint 20—40,000 korona biztos, tiszta évi keresményű vállalkozásról van szó, — emberbaráti szempontok nem lehetnek jogosultak, annál kevésbé pedig döntők.

Reméljük, hogy sikerült kimutatnunk azt, hogy a városi tanács határozatának megváltoztatása és új pályázat kiírása érdekében áll a városnak; kérdés még az, vajjon célra fog-e vezetni ennek a kérdésnek újra felvetése, és az eredménye a pályázatnak és nem-e siker reménye nélkül korbácsoljuk fel

ujra a sajnós e kérdésben nagyon is felkorbácsolt szenvedélyeket.

Mi nem hisszük, igen tisztelt közgyűlés, hogy a debreceni színházra tekintélyes számú és úgy anyagi, mint erkölcsi garanciákkal rendelkező pályázó ne akadjon. A mostani pályázaton jelentkezők csekély száma nem irányadó, mert az új pályázat kiírásával dokumentáljuk azt, hogy a színház elnyerése nem protekció kérdése, hanem az egyedül döntő szempont az, milyen anyagi és művészi biztosítékot tud adni egyik, vagy másik színigazgató színházunk művészi és kulturális vezetése tekintetében.

Reméljük, hogy az igen tisztelt közgyűlés oszteni fogja a mi aggodalmainkat, helyt ad a mi felelősségünknek és reméljük, hogy az új pályázók közül lojális, nemes verseny után olyan színigazgatóra fog esni a választás, akinek személyében mindnyájan megtaláljuk színházunk tovább fejlődésének minden egyéni biztosítékát.

SZÍNHÁZ.

* **Heti műsor.** Kedden: „Mákvirág”. népszínmű. — Szerdán: „Sasfók”. Csütörtökön: „Luxemburg grófja”. Pénteken: „Tiszt urak a zárdában” (Sziklai Miklós fellépte). Szombaton: „Bajusz” (Sziklai Miklós fellépte). Vasárnap délután: „Kornevillei harangok” (Sziklai Miklós fellépte). Este: „Pillangó kisa-szony”.

Dr. Eröss Lajos az egyetemről

Beszélgetés a püspökkel.

— március 27.

Lapunk egyik munkatársa beszélgetést folytatott tegnap *Eröss Lajossal*, a tiszántúli egyházkerület püspökével. Azt óhajtottuk megtudni az érdekes főpásztoról, hogy a kerületnek legközelebb összeülő tavaszi közgyűlésén fog-e történni valamelyes lépés mely a debreceni egyetem ügyét előbbre viszi. A püspök tudósítónk előtt a következő nagyérdékű kijelentéseket tette:

Az egyházkerület elnöksége számolni kénytelen az egyetem ügyének anyagi oldalával. Ami álláspontunk az, hogy a ma adott viszonyok között a debreceni egyetem nagy gondolatának megvalósítása felé csupán az eddigi alapon, vagyis a főiskolai tanszékek fokozatos szaporítása útján haladhatunk. Az elmúlt években s főleg az idén elért eredmények e tekintetben szép reménységekkel kecsegtetnek.

Nem hagyhatom megemlítés és csodálkozásom kifejezése nélkül azt az érthetetlen indolenciát, mellyel a hivatalos Hajdúvármegye s a megye társadalma az egyetem ügyével szemben viselkedik. A megye szükkeblősége annál inkább megmagyarázhatatlan, mert főiskolánk ifjúságának csaknem teljes kontingensét éppen a megye adja. E kérdésben a kerületi közgyűlésen magam fogok felszólalni.

Végül azon óhaját fejezte ki a püspök, hogy vajha még hatványozottabb mértékben folytatná akerületét a társadalom is egyetemünk érdekében.

Székely Ferenc,

mint debreceni királyi ügyész.

Rudolf esküvője és Damjanich Jánosné.

Szatmári Károly sajtópere.

Debrecen, március 2e.

Rég elmúlt időről olvasok. A régi, negyvenkétéves „Debreczen” lapjait böngészem. A régi, sárgulni kezdődő papiros hasábjain egy vezércikk ötlük a szemembe; csengeri Szathmári Károly írta, a lap akkori szerkesztője.

A cikk százféle érzelmet kelt a lélekben, hisz a dicső emlékü *Rudolf trónörököséről*, a trónörökösnek *Stefániával* való esküvőjéről és egy dicső nagyasszonyról: *Damjanich Jánosné*ről van benne szó.

Rudolf és Stefánia esküdtek, örömmámorban uszott talán két ország, az üdvözetek, a gratulációk végtelen hosszú sora alig ért véget, üdvözölte az új párt az ország kicsinye-nagyja. Voltak az üdvözlők sorában olyanok is, akiknek jelenlétét tiltania kellett volna a nemzeti multnak.

S a loyális magyarság nagy-része szemet hunyt! Nem vette észre, vagy nem akarta észrevenni az ünneplők sorában a hős tábornok özvegyét: *Damjanich Jánosné*; elment volna az ünnepség mellett a világ, nem vett volna talán tudomást róla a történelem, ha egy törpe, kicsike szerkesztő fel nem kiált fájdalomában, oda nem kiáltja a nemzetnek, hogy *Damjanich Jánosné*nek nem lett volna szabad részt vennie a Habsburg-lakodalmon soha, semmi szín alatt.

Nagy kollegánk neve alig maradt fenn! megírta a cikket. Szegény, életével fizette meg, megölte börtön, megölte annak sorvasztó levegője!

És mindez 1881-ben történt! ..

A régi idők feledésbe mentek, szereplők nagyobb része a földben pihen. Csak ketten élnek a szereplők közül: *Stefánia főhercegnő* és *Székely Ferenc* egykori budapesti ügyész, most igazságügyminiszter. Az ő kedvéért elevenítjük fel csengeri Szatmári Károly szomorú történetét, rövid egyszerűséggel.

1881 május 10-én, *Rudolf* és *Stefánia* esküvője alkalmával az új párt a többek között *Damjanich Jánosné* is üdvözölte a „Magyar Gazdasszonyok Egyesülete” nevé-

Glück József üveg-, porcellán-, kőedény- és lámpa kereskedése
Debreczen, Piac-u. 6. (A nagytemplommal szemben.)

Nagy raktár kiházasítási cikkek, alpakka áruk, tükrök, majolika-, valamint üveg- és porcellán dísz tárgyakban.

Képek tervezési és épületüvegezési vállalat.
Viszonteladóknek legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Legelőnyösebb bevásárlási forrás.

ben. Az esküvőt követő napon Szatmári Károly éles hangú vezéreikkben megtámadta Damjanichnét a „Debrecen“-ben. A vezéreikk nagy visszatetszést keltett a mamelukok körében s nyomban megindították a hajszát a szerkesztő ellen s Tisza Kálmántól erélyes megtorlást kértek.

Elrendelték a bűnvádi eljárás megindítását s leküldték Székely Ferenc királyi ügyészt Debrecenbe, hogy képviselje a vádat.

Folyt, haladt az eljárás!

Sikerült tizenkét-esküdtet összeszedni, akik közül tizenegynek „igazmondása“ alapján egy évi börtönre ítélték a hazafias cikkíró. Szatmári felelősséggel élve, ideiglenesen szabadlábon maradt. Szavát elnémitani nem lehetett, az eltévelytetés után „Tizenegy debreceni buta“, címen új vezéreikket írt, amelyben az előbbi cikk hangjánál kétszeresen erősebb hangon tárgyalta az esküdték eljárását s kikelt Székely ügyész ellen is.

És csudálatosképpen erre a cikkekre meg sem moccantak az illetékes körök, új per nem jött, elhallgatott mindenki, hisz el volt már ítéltve, el volt már temetve nagy kollégánk s nem sokára a börtön dohos levegőjét kellett szivnia.

Leülte a ráért büntetést a börtön ölé levegőjében, megkapta ott az emberirtó tüdővést s mikor kiszabadult, pár hónap múlva már sir domborodott megpihent teste felett.

És ezen aktusnái Székely Ferenc asszisztált!

Es a dinasztikus közvélemény hallgatott!

*

Most már vége mindennek! Lejátszódott a kis szerkesztő tragédiája, lejátszódott anélkül, hogy mélyebb nyomokat hagyott volna hátra.

Csak két dolog bizonyos, az, hogy a vezéreikk ünnepontó volt, s a másik az, hogy tönkretett egy életet a szereplő mamelukok túlzása csapott dinasztikus érzelmé, amit utóvégre talán maga a dinasztia sem kívánt volna.

Riporter.

Eladó gázlusterek

teljes lakásberendezésnek,
esetleg egyenként is. Cim:

Szent-Anna-u. 32.

ÜJDONSÁGOK.

— **Lapunk legközelebbi száma a közbejött ünnepek miatt szerdán kora hajnalban jelenik meg.**

— **Ünnepi istentiszteletek a ref templomokban.** Husvét első napján d. e.: Nagytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Földes József s. lelkész. Kistemplomban Die-ófi József lelkész, ágendázik Szele György lelkész. Kossuth-utcai templomban Uray Sándor lelkész, ágendázik Boér Károly s. lelkész. Ispótytemplomban dr. Erőss Lajos lelkész. Molnár Zoltán 3. th. Kistemplomban Erdős Károly szénior. Kossuth-utcai templomban Oláh István 4. th. Ispótytemplomban Bartha Dezső 4. th.

Husvét második napján d. e.: Nagytemplomban Erdős Károly szénior. Kistemplomban Oláh István 4. th. Kossuth-utcai templomban Bartha Dezső 4. th. Ispótytemplomban Molnár Zoltán 4. th. Délután: Nagytemplomban Bartha Dezső 4. th. Kistemplomban Molnár Zoltán 3. th. Kossuth-utcai templomban Erdős Károly szénior. Ispótytemplomban Oláh István 4. th. Ugyanezen alkalmakkor a Homokkertben Szathmáry József 4. th. legátus.

Az ágost. hitv. ev. templomban: Husvét első napján d. e. 10 órákor Materoy Lajos főesperes végzi az istentiszteletet s oszt urvaesorát. Délután 3 órákor prédikál Nikodémusz Károly papjelölt.

Husvét második napján d. e. 10 órákor Oláh Károly hittanhalgató prédikál; urvaesorát oszt Materny Lajos főesperes. Délután 3 órákor ima.

— **Személyi hír.** Somogyi Gyula, Nagy-küküllő vármegye alispánja Debrecenbe érkezett.

— **A kulturpalota helye.** Ismeretes az olvasóközönség előtt a törvényhatósági közgyűlés azon határozata, mely a debreceni kulturpalota helyéül a Komáromi- és a Bészler-házakat jelölte meg. Ezen közgyűlési határozatot a miniszter tegnapi leiratával megsemmisítette dr. Kenézy Gyula és társai felelőssége folytán s új terv készítésére hívta fel a tanácsot, amely helyi tekintetben s a pénzügyi követelményeknek jobban megfelel.

— **Kertész Mihály betegsége.** Részvétellel értesítünk, hogy Kertész Mihály, a debreceni függetlenségi és 48-as párt érdemes köztisztelt alelnöke, betegnek fekszik. A közéletben élő öreg ur, kinek állapota egyébként nem ad aggodalomra okot, gyöngékedése miatt a holnapi nagy beszámoló gyűlésen sem vehet részt.

— **Csendőraltiszti iskola Debrecenben.** Nagy versengés volt hónapokkal ezelőtt Debrecen és Nagyvárad között a debreceni csendőrképzési altiszti iskola elnyeréséért. A versengésből végre is a szomszédváros került ki győztesen, mely természetesen kapva-kapott az iskolán s a mintegy négy-ötszáz próba-

esendőr befogadására szolgáló iskolalaktanyát hamarosan fel is építette. A „Pesti Hirlap“ ma arról értesül, hogy ez iskolát érthető célszerűségi szempontokból a legközelebbi hetekben Debrecenbe helyezik át. A hír megbízhatóságát növeli az a körülmény, hogy nagyváradi hiradás a forrása.

— **A városi muzeum husvétkor első nap zárva lesz;** az ünnep második napján hétfőn d. e. pedig 9 órától 12-ig díjtalanul megtekinthető.

— **A ref. tanítók délutánja.** Április hó 2-án, d. u. 5 órákor tartják a református tanítók negyedik s ez id nyben utolsó délutánját a Royal disztermében. A rendezés minden lehetőséget megteint, hogy a délután méltó befejezése legyen a sorozatnak. A műsoron Szávay Gyula, Nyáry Béla, Torma Zsiga, Kerner József stb. szerepelnek. Mind olyan nevek, hogy a sikert előre is biztosíthatjuk s szereplésük valódi művelvezetést ígér. A teljes műsort később fogjuk közölni.

— **Marenzi Ferenc gróf hadtestparancsnok?** Egy lapársunk közlése nyomán az a hír terjedt el tegnap a városban, hogy gróf Marenzi Ferenc vezérőrnagy, a debreceni 80 ik honvédgyalogdandár parancsnoka májustól kezdve altábornagyi ranggal Fiala altábornagy, bécsi hadtestparancsnok utóda lesz. E hírt „Az Ujság“ mai értesülése megerősíti, egyes bécsi lapok s épen az irányadók viszont hallgatnak felőle, sőt mindjárt akadt egy fürge magyar lap is, amely lecáfolja a kombinációt. Ha csakugyan igaz volna a hír, akkor Marenzi gróf karrierje szinte példátlanul állana a monarchia hadseregének történetében. A gróf alig múlt ugyanis 50 éves, s bár mint volt római katonai attasé kétségtelenül biztató jövőnek nézhetett eléje, alig volt volna várható, hogy a magyar királyi honvédség egyik dandárnoka a féltve őrzött tekintélyű bécsi vezénylő tábornoksághoz jusson, minden közbeszó emelkedés nélkül. Marenzi gróf különben igen rokonszenves katona, aki Debrecenben a helyőrség népszerűbb előkelőségei közé tartozik.

— **A jogkereső közönség figyelmébe.** A kir. törvényszéknél és járásbíró-ágnál az ügyvitel egyszerűsítésével kapcsolatban a hivatalos óráknak egyfolytában való tartása elrendeltetvén, ebből folyóan az értesítés adások rendje is megváltozott. Vagyis a folyó évi április hó 1-től kezdve a felek részére az iktatóhivatalok és telekkönyvtár köznapokon 9-től 11 óráig, vasár és ünnepnapon 9-től 11 óráig áll nyitva. Ellenben az irattárakban, kiadóhivatalokban és jegyzői irodákban köznapon 9-től 11 óráig, míg vasárnapon és ünnepnapon csak kivételesen, a hivatalfőnök külön engedelmével nyerhető értesítés. A beadványokat a gyűjtőszekrénybe is lehet tenni, amely köznapon 1 órákor, vasár- és ünnepnapon 11 órákor ürittetik ki.

— **Magyar nevek.** Grünwald Zoltán debreceni illetőségi budapesti lakos Garára, kiskorú Bucsák Mihály debreceni lakos Kovácsra magyarosították nevüket.

A Központi Cipő- és Kalap-áruházban

DEBRECZEN, Dreher mellett

költözködés miatt

a raktáron levő összes

cipők, kalapok és fehérneműek

gyári árban adatnak el.

Telefon 435. sz.

1910 március 27.

— **Házasságkötések.** Az elmúlt héten az anyakönyvi hivatalban a következő házasságkötések történtek: Pap Mihály—Gonda Eszter, Molnár István—Török Eszter, Kátonka Ödön—Kozma Eszter, Fehér István—Farkas Eszter, Juhász István—Józsa Borbála, Nagy István—Sáska Mária, Goldstein—Simon—Grósz Terézia.

— **Debreceni pék találmánya.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy Marx János debreceni pékmester citromfacsaró-fogó elnevezésű találmányára szabadalmat nyert.

— **Iparosok figyelmébe.** A debreceni ipartestület évi rendes közgyűlését f. évi április hó 3-án d. e. 10 órakor fogja saját disztermében megtartani. A közgyűlésre a tagokat e helyen hívja meg az ipartestület elnöksége.

— **Halálos esés.** Papp Imre honvédszázados közkatona az este több társával szénát szállított be a kaszárnyába. Utközben a magasan felrakott kocsirol oly szerencsétlenül bukott az utca kövezetére, hogy agyrázkódást szenvedett. A mentők a csapatkórházba szállították.

— **Eljegyzések.** Az elmúlt hét folyamán az anyakönyvi hivatal a következő eljegyzéseket hirdette ki: T. Kovács Károly—Rutner Erzsébet, Dubovizky István—Macsudó Anna és Gerő Mór—Balog Ilona.

— **A vonat kerekai alatt.** Súlyos szerencsétlenség történt a tegnapi nap folyamán Püspök Ladány állomáson. Császár Péter 18 éves napszámos fiú egyik közeli faluból hazafelé utazott. Mivel az állomás közelében lakik, még a vonat megállása előtt leugrott, de a kerekék maguk alá kapták és a ballábát teljesen levágták. Az állomáson orvosi kezelésben részesítették, borzalmasan megcsontított lábát bekötötték, de a szerencsétlen fiatalember állapota reménytelen.

— **Az egyházkerületi közgyűlés rendje.** A tiszántúli református egyházkerület elnöksége a tavaszi előkészítő gyűlések és a kerületi közgyűlés idejét a következőképpen alapította meg: Április 28-án délelőtt a középiskolai tanügyi bizottság ülésezik, délután a pénzügyi, 29-én délelőtt a debreceni főiskolai igazgató-tanács. Május 9-én délelőtt a népi iskolai tanügyi bizottság, 23-án délelőtt esperesi értekezlet. Május 24-én közgyűlés. A gyűlések kezdete délelőtt 9 órakor, délután 3 órakor. Helye a főiskola dísz-, illetve kistanácssterme.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A debreceni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Gál Zoltán ügyvédet Debrecen, dr. Várady Zsigmond ügyvédet Nyíregyháza székhellyel névjegyzékébe felvette, dr. Kiss György ügyvédet pedig eltávolítása folytán névjegyzékéből törölte.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Fejes Gizella gör. kath. 4 hónapos, Bódi István ref. 44 éves, Kinyát József ref. 60 éves, Vida Péter ref. 47 éves, Bényei István róm. kath. 18 hónapos, Molnár Zsuzsanna ref. 3 napos, Fekete Mária ref. 17 hónapos, Faragó Péter ref. 75 éves, Fekete Imre ref. 18 éves, Németi Sándor ref. 76 éves, Varga László ref. 3 hónapos.

— **Temetkezési vállalatok b. figyelmébe.** felhívjuk, hogy sikerült megkapnunk a „Perolin“ fertőtlenítő készülék egyedüli vezérképviselőjét. A „Perolin“ a szoba levegőjét tisztítja, felfrissíti, kellemes illatot áraszt és megöli a bacillusokat és így a ravatalozási kellekekkel nem viszik haza családjukhoz, valamint más házakhoz a betegséget. A „Perolin“ 3 nagyságban Friedmann L. Lajos és Testvére cégnél Budapest, V. Arany János-u. 29. kapható. Árak: 12, 20 és 25 korona. Kiváncra árjegyzéket használati utasítással bérmentve küldünk.

— **Ahogy az asszonyok szeretnek,** ahogy a férfiak szeretnek, ahogy a leányok szeretnek stb. 10 kötet pikáns, finom, naturalisztikus, szellemes könyv. Köretje 1 korona. Kapható Aczél antiquáriumban.

— **A t. hölgyeknek a legkedveltebb arcszépítő,** — mely joggal mondható páratlannak, kétségtelenül a híres Földes-féle Margit-crème, mely valóban meghódította a világ hölgyközönségét. Sőt urak is használják, mert teljesen ártalmatlan, a bőr mindennemű tisztátalanságát, szeplőt, pattanást, miteszert stb. gyorsan és biztosan eltávolít, az arcot üdévé, fiatalá varázsolja. Nemcsak az arcra, hanem a nyak, váll és kéz fehérítésére, finomítására is használják. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona minden gyógyszertárban. Postán küldi: Gutori Földes Kelemen gyógyszerész, Aradon.

— **Komlóssy Lajos** magkereskedése Debrecen. Legjobb magvak, mint a világhírű napjegyű takarmányrépamag, kizárólag csak elsőrendű, ólomzáróltó lóhere-, lucerna- és fűmag. Mindenféle konyhakerti és virágmagvak Komlóssy Lajos magkereskedésében kaphatók, Debrecen, Piac- és Hatvan-utca sarkán. Telefon 213. szám.

— **Női kalap alakítás és diszítése** 1 korona, Rózsánál, Kistemplombazár.

— **Ebédli, hálószoba berendezés ruha szekrények, mosdó márvánnyal, vas ágyak, gyermekágy, függönyök és tartók eladó.** Györfly Aladárné, Hatvan-utca 2. szám.

— **Schaumann Gyula** gyógyszerész gyomororvosa több, mint 30 év óta, mint dietikus készítmény a legjobb hírnévnek örvend, amit számos elismerő oklevél igazol. Előnyösen és megbízhatóan hat az emésztési folyamatnál, gyomorbajnál, savképződésnél, felbőfőgségnél stb. úgy, hogy ez, mint legrégebbi háziszor, nagy elterjedtségnek és közkedveltségnek örvend. Előnyös hatását, racionális összetételének köszönheti. A kényelmesebb és kellemesebb felhasználás végett Schaumann gyógyszerész a gyomorsón kívül gyárt még gyomorpasztillát is, mely a gyomorsónak hatásával teljesen egyenlő. Az ára mindkét készítménynek ugyanaz, mint eddig: 1.50 kor. dobozonként.

— **Modell kalapok** óriási választékban és olcsó árban csak Rózsánál, Kistemplombazár.

— **Kölosönöket** ház- és birtokvétele, avagy építkezésekhez legelőnyösebb feltételek mellett nyújt a Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete Csapó-utca 1. sz.

— **Az aranyeres bántalmak** nem annyira a hivatástól erednek, ritkán öröklöttek, hanem főleg az állandó székrekedés következményei. A **Ferencz József**-késérüviz az aranyérnek és a bélcsatorna minden bántalmának természetalkotta gyógyszere. — Aki ilyen bajokban szenved, igyék reggelente ehgyomororra fél pohár „Ferencz József“-késérüvizet s örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota mily gyorsan javul.

— **Az Első Biztosító Intézet** katonai szolgálat esetére Ó. cs. és kir. Fensége József Főherceg védnöksége alatt Budapesti Igazgatósága tudatja t. feleivel, hogy a Debreceni vezérügynöksége vezetésére sikerült Molnár Lipót urat az Erzsébet-malom r. t. volt pénztárnokát megnyernie, ki Miklós-utca 55. sz. alatti irodájában készséggel ad mindennemű felvilágosításokat, hol az esedékes nyugták is beválthatók.

— **Menyasszonyi kelegyék**et kitűnő minőségben és a legszebb kivitelben szállít **Kardos László** vászon- és fehérnemű üzlete, Kossuth-utca 9. Tassók árjegyzéket kérni

— **Táncrendeket** és rendező-jeleveníket a legszebb kivitelben Dávidházy Kálmán könyvkötészete készíti.

— **Nálam vett kalapformákat** ingyen diszíték, Rózsá, Kistemplombazár.

— **Tshang Djei Vámosernél.** A kis kínai hadnagy, kit városunkban mindenütt élénk rokonszenvvel fogadnak, tegnap megjelent **Vámoser Ödön** fényképészeti műtermében (Egynáz-tér, a Nagytemplom mellett), hol leadta fényképét és több másolatot rendelt meg. Ez is fényes bizonyítéka a műterem elsőrangú kirívásának és méltán, mert a Vámosernél készült felvételek és másolatok oly tiszták és oly tökéletesen sikerülnek, hogy ennek a jó hírű műteremnek napról-napra nagyobb hírnevet és tömeges megrendeléseket szereznek. A kis hadnagy útján még kinába is eljutnak a Vámoser képei.

— **Egészen új eredeti husvétii öntözők** illatszerek és tojások legelőnyösebbek **Mentze Henrik** áruházában Kossuth-utca 4. szám.

— **Kugler cukorka** legjobb husvétii ajándék. Főraktár Hegedűs és Sándornál Kossuth-u. 11. Telefon 54.

— **Jancsó Testvérek** asztalos ipartelepe Sesta-kert, butorraktára Csapó-utca, színházi átjáró udvarban.

— **Kitűnő szövetek** magánvevők számára. A Siegel-Imhof cég Brünnben a legnagyobb és legválasztékosabb szövetek raktárát bírja. E cég kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg minta-gyűjteményét, amelyből minden magánvevő kiválaszthatja magának a legjobb és legmodernebb szövetet. Az árak csudálatosan alacsonyak. A cég a megbízások legszolidabb teljesítése tekintetében garanciát vállal.

HAZUG HIREK

a függetlenségi pártról

— Távirati tudósítás. —

A „Pester Lloyd“ mai száma foglalkozott Justh Gyula nyilatkozatával, melyet tegnap este a függetlenségi pártkörben tett s amely nyilatkozat a sajtó azon organumait érintette, amelyek a parlamentari botrány okozójának rosszakaratulag a függetlenségi pártot tulajdonították.

A nevezett lap a nyilatkozat taglalása alkalmával állítólagos „leleplezéseket“ közöl s azzal vádolja meg Justh Gyulát, hogy ő felajánlotta a mostani kormányval való kooperációt.

Erre vonatkozólag egy újságíró megkérdezte Khuen-Hédervary Károly gróf miniszterelnököt, aki a Justh Gyula ellen irányuló vádat határozottan és kifejezetten megáfolta a következő szavakban:

„A közölt alakban a cikk állítása alaptalan, csupán kísérletek történtek a kooperációra nézve s ebben a kérdésben megkérdetett Justh Gyula is, aki azonban a kooperációt ahhoz kötötte, hogy az országgyűlést ne oszlássák fel.“

VITA forrás

Sóskut Vasmegeye

ALKALIKUS NATRON-LI'HON GYÓGYVIZ.
Orvosi'lag ajánlva: **hugysavas diathésis, köszvény, cukorbetegség, gyomor. vese és húgyhólyagbántalmaknál stb.**

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál **„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság** Budapest, VI. Terézktört 4. Telefon 10-13
Főraktár Édeskuty L. urnál Bpest, Erzsébet-tér 8. sz.

„FAKTOR“ KONYHAKINCS!

Magyar találmány! Világszabadalom!
Hazai gyártmány!

1 db 50 fillér, vidéken 4 fillérrel drágább.

**A FAKTOR egy gyorsfőző, a főző-
edényt kormozás és lepattogás
ellen teljesen megvédő fémlemez,**

FAKTOR pótolja a tűzhelykarikát.

FAKTOR védi az edényt a szabad tűz érintésétől
és gyorsabban főz, mint a szabad tűznél.

FAKTOR védi az edényt a bekormozástól, miáltal
a konyha tiszta marad.

FAKTOR használat által nem pattog a zománc.

FAKTOR megtakarít egész évi használatnál a gyors-
főzés által, tüzelő- és surolóanyag, edény
stb legalább 50 koronát.

FAKTOR 3 nagyság, kapható 10 - 20 - 21 cm., tehát
minden tűzhelyre alkalmazható.

FAKTOR-ból 2 drbot is szállítunk 1 K 20 fillér
beküldése után.

**Ügynökök (nők is) esetleg egyedárusítók
vidéken kerestetnek, kik havonta 2 300
koronát kereshetnek.**

Felvilágosítást nyújt:

FAKTOR főügynökség Budapest, Lipót-körut 25.

Eladó ház

Hadházi uton, lovassági
laktanya közelében egy
jó ház eladó. — Cim a
kiadóban.

!! Újdonság !!

Valódi édes, nemes csemege rózsapaprika,
kiloja 3 kor. 60 fillér.

Valódi félédes rózsapaprika, kiloja 3-20 K

Gulyás (jubász) paprika kiloja 2-40 K

Legfinomabb szegedi tojásos tarhonya,
apró vagy nagy szemű kiloja 1-10 K

Szegedi prima szalámi
a legolcsóbb napi áron.

Árúim vegytisztaságáért szava-
tolok.

Táborszky A.

paprikakereskedő

S Z E G E D

Kereskedőknek engedmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására
hozni, hogy helyben, Piac-utca 41. sz. alatt 25 év óta fennálló és
jó hírnévnek örvendő

butorüzletemet

Piac-utca 68. sz. alá helyeztem át.

Üzletemet a mai kor igényeinek megfelelőleg a legmodernebbül
rendeztem be, nem kimélve sem költséget, sem fáradságot,
hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Üzletemben

mindennemű butorok

a legegyszerűbbtől kezdve a legfinomabb és művészi kivitelű bu-
torokig kaphatók.

Tisztelettel kérem a nagyérdemű közönséget, hogy amidőn
butort vásárolni szándékozik, dusan felszerelt raktáramat megtekin-
teni el ne mulassza.

Amidőn a nagyérdemű közönség irántam eddig tanusított
szives pártfogását és bizalmát megköszönöm, ezt a jövőben is ké-
rem, s maradok

kiváló tisztelettel

Killer Ede

butorgyáros,
cs és kir. udvari szállító.

Debreczen látványossága

Széchenyi-utca 49-ik szám alatt

AZ

ELSŐ DEBRECZENI KENYÉRGYÁR

megtéktetésére legalkalmasabb idő
a Husvét, a mikor mindenkinek
módjában áll megtéktetni ezen,
a közönségre oly fontos új vállá-
latot, mely hivatva van tiszta, egész-
séges s mégis olcsó kenyérrel el-
látni városunk közönségét.

Felhivom tehát a t közönség figyelmét e vállalat megtéktetésére

Tisztelettel :

ELSŐ DEBRECENI KENYÉRGYÁR.

TARR MIHÁLY

adásvételi, pénzkölcsönt szerző s hirdetési irodája Hatvan-utca 16.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző s hirdetési irodája
Debrecen, Hatvan-u. 16. Telefon 683.

A Kut-utca 30. sz. a. ház eladó. Az épület nádfedezéses, van benne 2 szoba konyhával, egy szoba konyhával. Havi jövedelem 56 korona. Ára **6800** kor.

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvétel, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

Az Ujkertben 69. sz. a. eladó egy 1263 négyszögöl területű szőlő, van rajta téglaépült ház, bor-dényekkel, jó kőkut, 3000 káró 300 lugasfa. Ára **10.000** korona

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti iroda

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

A Darabos-utca 29. sz. a. egy volt korlátlan italmérsi joggal ellátott ház, jól jövedelmező s könnyen megvehető. Ha az illető vevő óhajja, a korlátlan italmérsi jog könnyű feltételekkel s kevés pénzzel megvehető. Ára **36.000** korona, teher van rajta **24.000** korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző s hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan-utca 16. Telefon 683.

A Hatvan-utca végén 71. sz. a., a kis állomás közepében eladó egy korlátlan italmérsi joggal, fűszerüzlettel, széna árulással felszerelt, több lakosztállyal s mellékhelyiségekkel áló ház. Az összes épületek jó karban vannak és évente **3194** koronát jövedelmeznek. Megvételéhez kevés pénz kívánatik, a fizetési feltételek a legkedvezőbbek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a fenti iroda.

Elparcellazandó föld

A hajduböszörményi utfélen fekvő ugynevezett „Csillagos” nevű föld, mely Alsó- és Felső Józsa között fekszik, 40 házhelynek elparcellázandó. A parcellák 100, 150, 200 négyszöglével, vagy még nagyobb mennyiségben is méretnek ki, négyzetölének ára 2 kor. és 2 kor. 40 fill. A munkásosztálynak főleg figyelmébe ajánlom mert Debrecen-től csak 7 klm. távolságra fekszik s naponta Debrecenből oda és vissza hatszor lehet a vasutal átazni. Most már a köves ut is készül s az építkezéshez a vályog helyben is kayható. Bővebb felvilágosítással szolgál

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan-utca 16. Telefon 186.

Tarr Mihály

adásvétel, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája—
Debrecen Hatvan utca 16. Telefon 683.

Az ujo tási földön, a várostól 4 klm. távolságra, köves ut mentén eladó egy **73 magyar hold** területű, szépen beültetett, jó karban levő szőlőtelep.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző s hirdetési irodája,
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

Alsó-Józsan egy fűszerüzlettel, ko látlan italmérsi joggal ellátott ház, pádimentomos tánczteremmel, szőlőskerttel, felszereléssel olcsón kevés pénzzel megvehető s azonnal átadandó. Ára 13 ezer korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan-utca 16. Telefon 683.

Az Agárdi-utcaban van egy tiszta új garzon lakosztályokkal ellátott ház eladó. Van benne 2 szoba előszobával, fürdőszobával, 2 szoba, konyha, 1 szoba, konyha, 2 pince, külön mosóház. Havi jövedelem 126 kor. Villanyvilágítás, sertésöl, parkirozott, kövezett udvarral. Könnyű feltételekkel megvehető.

Bővebb felvilágosítás nyújt a fenti iroda

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen, Hatvan-utca 61. Telefon 186.

A Tóóskertben I. járás 22. sz. alatt eladó egy 1187 négyszögl területű szőlő benne 600 négyszögl termő szőlő. Van rajta egy lakház; 2 szoba, konyha pincevel. Ára 5600 korona. Teher van rajta 1600.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi,
pénzkölcsöntszerző és hirdetési
irodája

Debrecen, Hatvan-u. 16.

Telefon 683. szám.

Tarr Mihály.

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája
Debrecen, Hatvan-utca 61. Telefon 683.

A Pályi-1 ut s az eklézsia földje mellett olcsó árban azonnal átvehető egy 14 kat. h. területű földbirtok. Van rajta egy 2 szobás lakás konyhával lóra való istálló. **Goldjának ára 700 korona.**

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi és hirdetési irodája
Debrecen, Hatvan-u. 16. Telefon 683. sz.

A Homok-utca 61. sz. a. ház eladó. mely nádfedezéses, van benne 2 szoba, konyha, 1 szoba, konyha, kamara, istálló, Ez a ház hortobágyi joggal bir és építkezésre is alkalmas. Ára **3000** korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda

Tarr Mihály.

adásvételi, pénzkölcsöntszerző s hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan utca 16. Telefon 683.

A Diószegi-ut mentén, Márkus Jenő szőlőtelepével szemben minden órán eladó egy 22 hold területű szőlőtelep, melyből már 8 kat. hold szőlővel van beültetve, a többi beültetlen talaj, de már fel van rigolirozva. Van a telepen még egy lakás, két szoba konyhával, még egy szoba konyha, cselédlak és paticsból épült istálló. Ára 24 ezer korona

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan-utca 16. Telefon 168.

A Kösölyszegen I. sz. a. a Molnár Mihály és társai tulajdonát képező 85 kat. h. földbirtok, gazdasági épületekkel, cselédlakás, kamara, istálló hodályljal ellátva, szőlős és gyümölcsöskerttel és vetéssel együtt eladó. Ára **80.000** kor. Teher van rajta **48.000** kor. A földbirtok sürgősen eladó és azonnal átvehető.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda

Tarr Mihály.

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen Hatvan-utca 16. Telefon 168.

A Péterfia-utcaban eladó egy nagy telek, leütni való házzal, építkezésre nagyon alkalmas. A területe mint egy 450 négyszögl Bővebb felvilágosítást nyújt a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája.
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

A Nagy Lajos sertéskereskedő ur tulajdonát képező, közvetlen a vaggongyár tőszomszédságában, a bihari utra szembe néző 4000 négyszögl területű földje tiz házhelynek elparcellázva eladó. Egy telekre 400 négyszögl méretik ki.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály.

adásvétel, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája—
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

A Nagy Mester-utca 14 szám a ház eladó, mely áll egy két szobás lakásból, tornáccal, megint 2 szobás lakás, konyhával, járulékaival, 10 drb jószágra való istállóval, kamara, magaznból, megfelel üzlethelyiségnek is mert szeglet ház. Ára **17.000** korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Tarr Mihály

adásvételi, pénzkölcsöntszerző és hirdetési irodája,
Debrecen, Hatvan-utca 16. Telefon 683.

A Honvéd-utca 62. sz. a. eladó egy 396 négyszöglnyi telek. Van rajta egy lakház, az utcára 2 szoba, konyhával, tetőzete cserepes. Egy külön álló istálló és egy nagyobb szin az udvarban, kőkut, nagy sertésakol közel lerakva. Ez a terület kitesz 250 négyszöglöt, szinte kőkúttal, külön lábon álló góréval. Ára **15.000** korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fenti iroda.

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájás, uál alig van: ener meg ezer szenved benne, pedig nem kénytelen vele mert örökre megszabadul tőle az, aki Sztraka Menthol fogszappanját használja. Ára mola ika szelencében 1 kor., melyhez a fogápolásról egy tudománys színvonalon álló értekezés van mellékelve. Gyógytárakban, drogériákban stb. kapható egy koronáért. 3 drbt 3 korért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható: Mauthner Alfréd gyógyszerésztárában. Központi drogériában.

Leghíresebb angol és német gyártmányú **kerékpárok,**

mindenféle kerékpár alkatrészek túlhalmazott raktár miatt igen olcsón, eredeti gyáron kaphatók.

Külön nagy javítóműhely kerékpárok és varrógépek részére

Legszolidább kiszolgálás.

Gedő Adolf

varrógép, kerékpár és alkatrészek nagy raktára DEBRECZEN, Plac-u. 56. a nagytemplom mellett.

A szépség legjében megóvható az

AACHENI SZAPPAN

által.

Bőrbetegségek ellen biztos szer.

Használat előtt után.

Mindenütt kapható!

49—1910. sz. *A debreczeni izr. hitközség választási bizottságától.*

Meghívás.

A debreczeni izraelita hitközség
1910. évi március hó 27-én, vasárnap d. e. 9 órakor
József kir. herceg-utcai (26. sz., emelet) tanácstermében

Tisztújító nagygyűlést

tart, melyre a hitközség összes választói joggal bíró tagjai tisztetettel meghívotnak.

Debreczen, 1910. március hó.

Dr. Balázs Bertalan
v. elnök.

Tárgy:

Elnök, alelnök, 3 előjáró, pénztáros, ellenőr, 3 gondnok és az adó-felszólamlási bizottságba 3 rendes és 3 póttag négy évi időtartamra választása.

Sestakerti
nyaraló
eladó vagy kiadó.

Cím a kiadóhivatásban.

Debreczeni Bank Részvénytársaság

PIAC-UTCA 77-IK SZ.

Telefon 638.

Telefon 638.

4, 4 1/2 %-os záloglevelek ellenében és teljes készpénz fizetéssel 20 évtől 60 évig terjedő időre a legkedvezőbb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönt

nyújt földbirtokra és bérházakra.

Már bekebelezett kölcsönöknek ezen igen olcsó kamatozású törlesztéses kölcsönre való átváltoztatása (konvertálása) bélyeg és illetékmentesen a legrövidebb időn belül történik.

A törlesztéses jelzálogkölcsön iránti megkeresések a következő okiratokkal szerelendők fel:

Földbirtokoknál: 1. Legújabb keletű nitelesített teljes telekkönyvi kivonat. 2. Hitelesített kataszteri birtokiv. 3. Adókönyv.

Bérházaknál: 1. Legújabb keletű hitelesített teljes telekkönyvi kivonat. 2. Hitelesített házbérvallomási iv. 3. Adókönyv. 4. Tűzkárbiztosítási kötvény.

Intézetünk a bank, takarékpénztári, váltó, áru üzlet mindenféle ágazatával, építkezési kölcsönök adásával foglalkozik és a legelőnyösebb feltételeket állapítja meg.

Mindennemü akár levélbeli, akár személyes kérdezősködésre felvilágosítással készségesen szolgál

az igazgatóság.

Walla József

cementárugyár részvényt.-ság.
Alapított 1878. évben. Telefon: 59-90.

Mozaiklap, Műkő és Cementárugyár, Beton, Vasbeton és Burkoló építési-vállalat.

Iroda és gyár kizárólag:
Budapest, VII. Gizella-ut 38.

LÁM SÁNDOR

Debreczen, Piacz- és Hatvan-u. sarkán.
Üveg-, tükör-, porcellán- és lámpaárúháza

Megérkeztek: a legújabb ebédlő és salon lámpák. Iskolai asztali lámpák, legolcsóbb áron. Étkészletek legszebb kivitelben. Üvegtálcák, minden árban és kivitelben. Ozsonnakészletek, legújabb majonikából. Bor-, likőr- és söröskészletek legnagyobb választékban, bámulatos olcsó áron.

Épület üvegezés helyben és vidéken.
Viszonteladónak árkedvezmény.

Felhívás.

A presbyterium elnöksége közhírré teszi, hogy Simonffy Imre boldog emlékü főgondnokunk helyének a folyó év tartamára leendő betöltését presbyteriumunk elhatározta, a választás idejét pedig az Egyh. Törv. I. t.-c. 33. §-a alapján *ez évi március 30-ra*, a husvétii szent ünnepek után következő szerda napra oly módon tűzse ki, hogy az Egyh. Törv. I. t.-c. 35 §-a értelmében, a Nagytemplomban, a reggeli istentisztelet végeztével kezdődik, ugyanott be is végződik, ha a választás az Egyh. Törv. I. t.-c. 34. §-a értelmében közfelkiáltással sikerül; ha pedig 10 jelenlevő választó szavazást kíván, ez a szavazás, szavazó-lapokkal a Nagytemplomban megkezdett eljárás befejezése után 20 perc múlva a következő helyeken történik:

- a) a *csapó-utcai* választók részéről a csapó-utcai ref. leányiskolában Csapó-utca 46. sz.;
- b) a *péterfia-utcai* választók részéről az egyház tanácstermében Egyháztér 17. sz.;
- c) a *hatvan-utcai* választók részéről a ref. tanítók otthonában az egyház consistóriális házában. Egyháztér 17. sz.; az udvarban hátul;
- d) a *piac-utcai* választók részéről a miklós-utcai ref. leányiskolában. Miklós-utca 12. sz.;
- e) a *varga-utcai* választók részéről a Timártársulat Iparcsarnokában. Hunyadi-utca 1. sz.;
- f) a *Kossuth-utcai* választók részéről a felsőbb leányiskolában. Kossuth-utca 33. sz.

A szavazás szakadatlan folytonosságban a jelzett napon délután 4 óráig tart, amikor lezáratik.

Kelt a debreceni ref. egyház 1910. évi március hó 9-ik napján tartott presbiteri üléséből.

Az egyháztanács elnöksége.

DEBRECENI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Piac-u.—Széchenyi-utca sarok. I. emelet.

Kölesönöket adunk váltókra, kötelevényekre és folyó számlára a legelőnyösebb kamattal.

Elfogadunk takarékbetéteket betétkönyvekre és check-számlára.

Jelzálog-kölesönöket ad földbirtokra és házakra.

Óvadék-kölesönöket ad vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk

tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Kölesönöket nyújtunk tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzügyintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcaváltókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

az igazgatóság.

4811-1910. P. szám.

Idéző hirdetmény,

A debreczeni kir. törvényszék Derecske község határának általános tagosítása iránt a 4811-1910. P. sz. alatt beadott kérvény folytán a megengedhetőségi kérdésnek tárgyalására és az elrendelhetőségi feltételeinek kinyomozására 1910. évi május hó 18-ik napjának d. e. 8 óráját és a szükséges napokat Derecske község hözházához kitüzi és az eljárás vezetésére Bolváry J. Lajos kir. törvényszéki bírót kiküldi.

Ezen tárgyalási határnapra Derecske község összes érdekelt birtokosait a 30-1909. I. M. számú utasítás 52. és 54. §§-ában foglaltakra való figyelmeztetés mellett azzal idézi meg, hogy az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, a gyámság és gondnokság alatt levők birtoka urbéri haszonvételekkel terhelt oly erdők, legelők és nádasok, valamint arányosítás alá tartozó oly közös használatu területek, amelyeknek rendezése még befejezve nincs, valamint a távollevők birtoka a tagosítást kérők birtokába számítatik, mert a földmívelésügyi miniszter 105.952-VI.-3.-1909. számú határozatával a tagosítást a községre nézve hasznosnak és célszerűen keresztül vihetőnek mondta ki. Így a tagosítás elrendeléséhez a tagosítandó határ egynegyed rész területe kívánatik meg; és hogy az érdekeltnek a kérvény II-od példányát a községi főbírónál, esetleg a kir. törvényszéknél megtekinthetik.

Debreczen, 1910. márc. hó 23-án.

Fülöp Károly,
kir. tszéki jegyző.

Használjon Nagysád FÖLDES féle Margit-Crémet

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen!

A Földes féle Margit-Créme a főrangú hölgyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmatlan, zsirtalan és vegytiszta készítmény.

A bőr mindennemű tisztátalanságát, szoplót, pattanást, miteszort, májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít. Nemcsak az arcra, hanem a nyakra, vállra és kézfehérítésére és szépítésére is legalkalmasabb. Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korona minden gyógyszertárban és drogériában.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész
ARADON.

Kapható: Debreczenben Balázs Ödön, Grosz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog. Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla, H.-Szoboszlón Barbóc Zsigmond, H.-bőszörményben Ercsey G., gyógyszertárakban

Szabásomért és munkámért felelősséget vállalok.

PÉNZT

mindenké megakarit, aki öltönyét vagy felöltőjét

40-50 koronáért

méret után finom gyapjú-
szövetből készített ::

Fettman Sándor

uri szabónál

KOSSUTH UTCA 13 SZ.

Gyors és pontos kiszolgálás

Légszeszcsillárok

4, 3 és 1 lángnak olesón eladók, egyenként is.

Piac-utca 59. szám II. emelet.

Molnár Ferenc

Zádor Lajos utóda

női divatterme
DEBRECZEN, FŐTÉR

(Városháza épület.)

Értesíti a hölgyközönséget, hogy a tavaszi divat legszebb ujdonságai

kelmék, diszek, napernyők,
felöltők, blousok
megérkeztek.

Ajánlom a legjobb kivitelben és legolcsóbb árakon

Összes galvanikus elemeket	Osengőket a legjobb minőségben	Telefonok mindenféle kapcsolásra
Vilámhártóanyag	Orvosi készülékek, mérőeszk.	Motorok, Dinamó gépek
Zseblámpák pillanatvilágításra		Mindenféle anyag. felszereléshez

Kerjen árjegyzéket.

FÖLDVÁRI L.

debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamosszerelési vállalat

Piac-utca. (Ideiglenes barak.)

Telefon 168.

Telefon 168.

Tarr Mihály

adásvételi és pénzkölcsönözési hirdetési irodája
Debreczen, Hatvan-u. 16. Telefon 683.

Törlesztéses pénzkölcsönöket 10 évtől 60 évig terjedő időtartamra lebonyolítok 4 1/2-5 1/2% mellett, házakra, földekre. — Fennálló adósságokat konvertálok, kisebb-nagyobb hivatalnokoknak váltókölcsönt készítek. Szövetkezeteknél második és harmadik helyre pénzt megszerzek.

E tőbiztosításokat 20 évtől 60 évig terjedő idő után 15 évi biztosítás mellett, 10 évre kölcsönt nyújtva lebonyolítok.

Mindezekre a megbízásokra ingyen felvilágosítással szolgálk.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka- és cserépkereskedés
Wesselényi-tér 6. sz. alatt, Berta-póztom mellett. Kartelen kívül, tehát olesó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzze be.

Előzekeny kiszolgálás!

Szolid, olesó árak!

Rózsa -féle női felöltő és kalapáruházban
Kistemplombazár
DEBRECZEN

már az összes TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek u. m.:

Felöltők frt. 5.-	Cosztümök frt. 10.-	Gallérok frt. 2.-
Gy. ruhák frt. 1.-	Blousok frt. 2.-	Pongyolák frt. 3.-
Angol alj frt. 2.-	Leány kabát frt. 3.-	Kalapok frt. 2.-

Külön mértékosztály.

Kitünő órák

legújabb divatu ékszeres legjutányosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelemmel eszközöltetnek az elsőrendű óras műhelyben

Bauer Károlynál
Piac-u. 75. Iparbankkal szemben.

Legolcsóbb és legjobb hatású

Hashajtó

(Neustein Erzsébet-pilulái)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkattól, a legjobb sikerrel használják az altest bántalmainál, könnyű székletet szerez, egy vértisztító gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára Cukrozott volta miatt, a gyermekes is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér egy tükres 8 dobozzal, tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzatol óvakodjunk „Neustein Fülöp hashajtó piluláit” tessék kérni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzét Szent Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerész aláírása fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon cégünknek rajta kell lennie.

Neustein Fülöp gyógyszeriára, Sz. Lipóthoz. Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben. Tóth Béla, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Arany A. gyógyszerészeinél.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári időnyre

Egy szelvény 3-10 m. hosszú	1 szelvény	7 korona
elegendő teljes férfiruhához)	1 " "	12 " "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " "	15 " "
ára csak	1 " "	17 " "
	1 " "	18 " "
	1 " "	20 " "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 koronáért éppugy felöltő szöveteiket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert, megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel Imhof, Brünn. 11.

Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövetszükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. Szabott, legolcsóbb árak! Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

A HALLE-ÜSTÖKÖS

elmulik, de a

„BOCSKA Y“-cipőkenőcs

továbbra is megmarad!

GYÁRTJA:

NEUMANN NÁNDOR

vegyészeti gyára.

Telefon: 205. Debreczen. Telefon: 205

Kapható: mindenütt!

„JUSTICIA“

értesítő és okmányszerző iroda.

Kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi dolgokban eljár és utasításokat ad Helyben úgy mint vidéken: összeköttetései által, ügyfeleinek bármiféle ügyet elintéz. Tudakozódásokat és megbízásokat a lehető gyorsan, felelősség mellett,

vidéki ügyvédeknek is titoktartással elvégez

levélben vagy táviratban az ügy sürgőségéhez képest. Ellenőriz, nyilvántart, megfigyel, halasztásokat eszközöl — Jelzálogi és mindennemű pénzügyi műveleteket közvetít. Egyes esetekre és állandó képviselőre alkalmas szakembereket ajánl A díjazások mérsékeltek.

„JUSTICIA“ értesítő és okmányszerző iroda

DEBRECEN, Szt.-Anna-u. 22.

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schaumann

gyógyszerésztől Stockerauban szabályozni és épségben tartani akarja jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 korona 50 fillér

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára tarsolyonként phiolával á 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szétküldés levkevesebb 2 doboz megrendelésnél — utánvétel Cchaumann gyógyszerész Stockerauban. Kapható minden gyógyszerárban.

Mi ez?

Semerak P. gyuró- és rezgő-masszázs készüléke nélkülözhetetlen izomedző és egészségápoló eszköz, footos gyógyszer: rheumatizmusnál, ischiasnál, köszvénynél, kereszt- és hátfájdalmaknál, kövérségnél, idegbajnál, gyomor és beibajnál, székrekedésnél, vértorlódásnál, fejfájásnál, gyengeségnél, szivdobogásnál, hűlés következményeinél stb. stb.

Teljesen ingyen és bérmentve küldöm bárkinek a gyuró- és rezgő-masszázsáról és annak hatásáról, valamint a több száz, szakorvosoktól és szenvedőktől kapott elismerő és köszönőlevél-kivonatot tartalmazó prospektust. Irjon még ma (egy levelező-lap elegendő).

Semerak P.-

nek, Niederlössnitz, bei Dresden Ziller-ut (Magyar levelezés.) 256. sz. Magyar levelezés.)

ÜZLET-

megnagyobbítás miatt

Costümök, Felöltők,
Pongyolák, Blousok,
Aljak

rendkívül olcsó árban
szerezhetők be

Halmágyi Sámuel

női- és leányfelöltők legnagyobb áruházában

Debreczen, Piac-u.

a Főpostával szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK. >>

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér; a legkisebb hirdetés 40 fillér. >>

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik:

„Kék ibolya“, „Peary“, „Egyszer néztem a szemébe“, „Tüskerózsa“, „Don Caesar“, „Fehérke“, „Csak titokban“.

„Bankár“-nak levél ment a Főpostára.

Kedves vidéki fiatal urileány ismeretséget óhajt egy idősebb igazi uriemberrel, aki állandó barátja lenne. Levelet „Ne nyulj hozzám“ postrestante, Főposta.

Uram, ki volna hajlandó egy teljesen független barna nőt 20 korával kíségeteni. Leveleket „Őszi rózsá“ jellegére Péterfia-i posta restante.

Royal kávéházban e lapra figyelmeztett fehérbluzos hölgyet kérem, hol találkoztunk. Főposta „Barna 25“ jellegére.

Aranyos kis bakfis ismeretséget óhajtja egy Bpestről (ismeretség hiányában) idejött fiatal ember. Leveleket „Ibolya 27“ a kiadóba.

Fiatal urileány uriember ismeretséget elfogadja. Leveleket „Elhagvatott“ jellegére a kiadóba kérek.

Házasságokat teljesen díjtalanul közvetít a „Hymen“ házasulandók hetilapja. Kérjen ingyen felvilágosítást és mutatványszámot. Budapest, IX. Kinizsi-u. 19. II. e. 11. Válaszbélyeg.

Ajánlat.

Nagy jövőre tehetnek szert agilis, tisztességes emberek, akik tűz- és betörésmentes pénzszekrények eladásával állandóan foglalkozni óhajtanak. Eredményes működés után egyedárusítás nagyobb területre. Ajánlatok „Pánczél“ alatt a kiadóba küldendők.

Mazsola 40, dió 24, lekvár 30, szilva 16 kr. kilója Deutschnál Hatvan-utca

Valódi szegedi rózsá és édes nemes paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszernagykereskedésében. Városház-u. 2. Rózsater 3. Telefon 79. sz.

Monogrammok himzését elvállalja özv. Ducsy Józsefné Darabos-u. 50.

Jegyesek figyelmébe legjobban ajánlható Kaiser Salamon cég butor és lakberendezési cikkek raktára, ahol óriási választék és kedvező fizetési feltételek mellett szerezhetik be szükségleteiket. KAISER SALAMON Hatvan-utca, 2. sz. Telefon 685.

Arofátylak, legújabb tavaszi újdonságok Vidánál, Városház alatt.

Saját termései ó- és új érmelléki hegyi fajborok, különböző évek, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Német nyelvi oktatási és — különösen fürdőkre utazóknak alkalmas — német társalgási órákat elvállalok. Cim a kiadóban.

Másolási munkákat egy jóírású fiatal ember elvállal. Cim a kiadóban.

Lakás.

Magános nőnél lakást keres kereskedő. Választ posta restante „Benő“ címre kérek.

Kiadó Kossuth-u. 19. Két bolthelyiség májusra. Értekezhetni a háztulajdonosnál.

A Loránty utca 46. sz. házban egy 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Ösönosan butorított kisebb szoba kiadó Széchenyi-u. 18. Farkasnéál, ajtó 5.

Kereslet.

Egy fiatal özvegy magános urnál gazdasági állást keres. Cim: Molnár Lajosné, Péterfia-u. 4.

Ügyes mosónő kerestetik Burgundia-utca 9. sz.

Mindenes, főzést értő tisztességes nő pusztára felvétetik. Dr. Horváth, Közkórház.

Egy tűzőnő felvétetik Finkelstein Manó Csapó-u. 8. sz. cipőfelsőrész készítő.

Azonnali belépésre keresek egy kereskedelmi pályára alkalmas tanulót. Ajánlatok Késmárkra (Szepes megye) Markovich János divat- és vászonáru üzletébe intézendők.

Bármily szakmába vágó vidéki ügynökséget, esetleg raktárnoki állást elvállaló kiváló képzettségű izr. nős egyén. Cim a kiadóba.

Lapunk utcai elárúsításához fluk (Rikancosok) felvétetnek.

Ügyvédi irodában alkalmazást keres azonnali belépésre egy irdcai teendőkből jártas joghallgató. Cim megtudható (telefon is) a kiadóhivatalban.

Mindennemű régiséget vásárol. Ki? cim a kiadóban.

Lapunk kiadóhivatalába egy kifutó fiú felvétetetik.

Eladás.

Jókarban levő használt salon garnitúra olesón eladó Bethlen-utca 40.

Egy nagy Gläse féle bőrhasító gép tartalék késsel, továbbá egy 4 lóerejű stabil gőzgép (kazán nélkül) kifogástalan állapotban, jutányosan eladó Fried börgyárában SIMONTORNYÁN.

Eladó gázlusterok teljes lakásberendezésnek, esetleg egyenként is Szent-Anna-u. 32. sz. alatt.

Lenese, konyhára, valamint vetőmagnak igen szép, zsiszikmentes, mázsája 28 koronáért eladó Dávid Sándornál Kovásznán, Háromszékmegye.

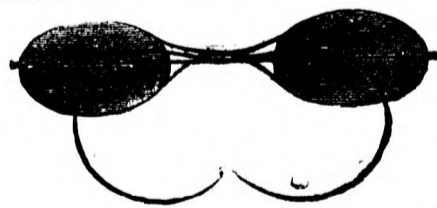
Eladó ebédlő-kredene márvánnyal, hálószoba berendezés, ruhaszekrények, szövetbutorok, mosdó márvánnyal és zongora — Györfly Aladárné.

Halápi állomáshoz gyalog 10 perenyire, közvetlen az iskola mellett 33 hold föld eladó jó tanyaépületekkel. Felvilágosítást ad: dr. Kőrössi Kálmán ügyvéd, Batthyányi-u. 5.

Eladó nyaraló és nyaralónak való szőlő a nagyerdei köruton. Értekezhetni Szabó István városi pénztárossal.

Makulatura újságpapír kiló- vagy mázsaszámra a lap kiadóhivatalában eladó.

A Darabos-utca 20. és 50-ik számú ház eladó. A tulajdonos címe a kiadóban megtudható.

Meglepetésül

olesón vásárolhat látóövet, lorgnetet, arany szemüveget és csip-tetőt, prizmas látóövet leszállított árban csakis:

FISCHER JAKAB optikusnál, DEBRECZEN, Főtér 23. (Sestina-ház.)

Nyomatott: Debreczen sz. kir. városi könyvnyomda-vállalatánál.

**Figyelem!!
Készpénzkölcsönök.**

Jelzálogkölcsön 4%, 4½% és 5% amortizációra, Konvertálás, Személyhitel (bankpén 1--2 kezes nélkül), Örökségek vétele, Vállalatok finanszírozása, Részvénytársaságok alapítása, Fizetése képtelen kereskedők kiegyelintetése, valamint

Adás-vétel.

Birtokok, házak, gyárak, üzletek, kávéházak, szállodák, vállalatok eladását vagy vételét közvetíti gyorsan, kulánsan.

ADLER ÉS SINGER

Általános Forgalmi Vállalat Betéti Társaság.

Budapest, József-körút 21.

Mindenféle szőnyegek,

Agy- és asztalterítők, Flanell takarók, Fügönyök, Divántakarók, Viaszos vászon

!! LINOLEUM !!

óriási raktára

Donogán és Somossy

DEBRECZEN,

Kistemplombazár,

Kücsövek, vízvezeteki csövek

horgonyozva és feketén, csatorna-rostélyok, KUTKAGYLOK, zabló-csészék.

Vasgerendák, tető-lemezek

horgonyozott és fekete vaslemezről, asphalt, kátrányos lemezről,

Sesztina Sajosnál

Piacz u. 23.

HUSVÉT

a „DEBRECZEN“ melléklete.

Akiket megbántottam...

*Megbántásom özön kövéből
Ha valaki rám hegyet rakna:
Mint egy saegény nyomorult fűszál,
Haldíra alélnék alatta.*

*Óh be sok embert megkövestem!
Be sok mosolygást elöltöttem!
Be sok lehevastott barátság
Avarlott, pusztult el alattam!*

*Nem is tudom én, mire szántál
Világok, sorsok forgatója?
Hogy ellenemre veri szárnyát
Minden röppendő perc, vagy óra.*

*Szívem morajtalan tavának
Mélységén tiszta fájdalom vár,
Vár egy halásza, ki felhozza,
Nincs mélyebb bánat bánatomnál!*

*Ismerjétek meg valahára:
Visszát verő szavannak tükre,
Olvassátok már jóra egyszer,
Ne bántsam én magam örökre.*

*Vegyétek el felét gyászomnak,
S fél hajnalát örömdötknek
Pirotsátok rám, saegényre,
Mert így a lelkemben török meg.*

*Minden megbántásért bocsánat!
Hiszen én mindig jót akartam!
De jósdogomat balra verte
Egy sötét kés a nagy viharban.*

Oldh Gábor.

A bankógyár Debrecenben.*

Irta: Bernáth Mihály.

Az 1849. év első napja minden időkön át emlékeztet marad Debrecen történetében: e napon Debrecen az ország fővárosává lett. A Moórál vivott csatában ugyanis eldől Budapest sorsa, melyet a kormány — a felesleges pusztítást elkerülendő — kardcsapás nélkül átengedett a császári seregeknek. Csak Sylveszter-éjjelen vált ugyan törvényes határozattá, hogy a kormány Debrecenbe vonul, de Kossuth rendelkezése a kormány ingó vagyonának csomagolása, sőt elszállítása már 29-én megkezdődött. A bankjegy-nyomdát, mely „a forradalom oly óriási kifejlődésének főszekőze volt“ (Presse, Wien 1849 nov. 18.) december 30-án teljesen szét szedték a pesti Károly-kaszárnyában, — ahol felállítva volt — s csupán 2 gép maradt vissza, melyek még éjjel-nappal gyártották a magyar pénzjegyeket, hogy egyrészt hiányt ne szenvedjen a kormány, másrészt, hogy az időből el ne vesszen egy perc sem. Január 3-án végre megérkezett a rendelet, hogy az utolsó két gép is elszállítandó s másnap január 4-én hajnalban, gyékényekbe, faszekrényekbe, bőröndökbe s egyéb ideiglenes csomagokba burkolva, a pályaháznál indulásra készen állott a vasut az utolsó gépekkel. E szállítmánnyal a legutolsó vonatok

* A szabadságharc pénzügyeinek egyik legalapabb ismerőjétől vesszük e becses cikket, kiszakított részét a szerző sajtó alatt levő hatalmas művének.

egyike ment, mert e napon elhagyta a fővárost az utolsó honvéd csapat is. Másnap már a császári seregek bevonultak Budára s a bécsi hivatalos lap jelenthette a nagy diadalt: bevéve Buda! De megjegyezte azt is, hogy: „Kossuth nem felejtette el kedvenc instrumentumát, a bankjegy-sajtót is magával vinni...“ (Wiener Zeitung 1849 január 5.)

Egyetlen vasutvonalunk akkor még csak Budapesttől—Szolnokig terjedett. Szolnokig tehát csak eljutott a sok gép, meg fegyver, ott azonban szekerekre kellett átrakni, s úgy vinni lefelé Debrecennek. Szolnoktól kezdve tehát borzasztó fáradalmakat kellett a nyomdászemélyzetnek kiállania. Csikorgó hideg volt. Az utak kőkeményre fagyva és a hó magasan állott. A munkások nagy része csak könnyedén volt felöltözve, mert a nagy sietség s a nagy ruhakereslet következtében nem szerezhettek bundát maguknak. — Élelemmel szintén nem tudták magukat ellátni s mind ezek mellett még gyalog voltak kénytelenek a szekereket követni, mert ha nem mozognak, egy óra alatt kővé fagytak volna a dermesztő hidegben. Fáradtan, átfázva haladtak előre, végtelen lassúsággal egyik faluról a másikra — térdig érő hóban. S hogy néztek ki az utbaeső falvak?... Minden, ami ehető volt, eleették az átvonuló hatóságok és csapatok. Mikor az utolsó nyomógép utasai ide-tova bekopogtattak egy kis élelemért, alig-alig kaphattak egy falatnyi maradék kenyeret s egy-két sült krumplit.

Két napi szakadatlan gyaloglás után, a végtelenségig kimerülten érkeztek meg a nyomdászok szállítmányaikkal Debrecenbe, hol is a kormány megjelenése a legnagyobb zavart idézte elő. A csendes város egyszerre az ország központjává lőn s a lakosok száma megháromszorozódott. Természetesen a lakások és élelmiszerek árai is hallatlanul emelkedtek a nagy keresletre. Debrecenben a szállítmányokat előbb a nagytemplom előtti hatalmas térségen (akkor Szabadság-tér) rakták le a szekerekről. Ott „...hevert a sok láda és hordó bankósaajtó, vert pénz, fegyver, gyutaes, hadfelszerelési gyár gépei össze-vissza...“ (Sztankó Soma adatai nyomán) s még január közepén is, „...miből egészen kibontakozni később sem birt, a leggyönyörűbb chaosz uralkodott. Csak egyben, de a legszükségesebben kezdett rend mutatkozni s ez a papírpénzgyár volt, melyet a hozzáértő s fáradhatatlan pénzügyi status titkár, Duschek, már az első napokban felállított, gyártván benne s gyártmányát naponként szaporítván...“ (Mészáros Lázár emlékiratai. II. kötet. 2. lap.)

A bankjegy-nyomdát a református kollégium termeiben állították fel. Az iskolai előadásokat persze azonnal beszüntették (anélkül is tartott még az ujévi vakáció). Az oratoriumban tartották az országgyűlést, míg a többi helyiségek mind a jegynyomda céljaira használtattak. A helyiségek ezen igénybevételéért a kollégium 8000 forintot kapott a kormánytól, mely összeget 1849 június hó 7-én az ottani harmincad hivataltól fel is vette a főiskolai házipénztár. A bankjegysajtó felállítási munkálatai a kollégiumban, nyomban a megérkezés után megkezdődtek s azon kitartásért, szakértelemért s odaadásért, mellyel Duschek államtitkár e munkálatokat vezette, mindenki, ki ez idők eseményének szemtanúja volt, elismeréssel adózik. Kár azonban, hogy az elismerés szavain kívül egyebet alig találunk leírásaikban, úgy, hogy a nyomda vándorlásairól, működéséről, valamint azon nehézségekről, mellyel ez járt,

csak nehezen lehet megközelítőleg hű képet alkotnunk magunknak.

A képviselőház 1849 január 9-én tartotta első ülését Debrecenben, mely alkalommal a Ház felhatalmazta Kossuthot 30 és 15 kr.-os papírpénz kibocsátására. Ezeknek nyomtatását Kossuth még Pesten elrendelte és pedig azon célból, hogy az aprópénz hiánya által okozott váltási nehézségeket s forgalmi zavarokat enyhítse. Beszéde során a nyomdáról is megemlékezett Kossuth ez első ülésen és sajnálattal említi, hogy „a nyomtatás iránt kissé fennakadás lesz, mert bizony Debrecenben a sajtó nincs úgy ellátva, mint Pesten volt...“ Azonban reméli, hogy csakhamar megszűnnek ezek a nehézségek, mert a kormány intézkedett az iránt, hogy a gyorsajtók is becsomagoltassanak Pesten s elhozzassanak. (Ez volt a fentebb leírt utolsó két gép.) Nagy segítségére volt egyébként a kormánynak a sajtó körüli bajok enyhítésében a debreceni városi nyomda, mely a vidéki nyomdák közt talán a legelső s a legjobban felszerelt volt ez időben. Igénybe is vette azt a kormány azonnal. Mégis a jutalom az volt, hogy a február 28-iki képviselőházi ülésen Záborszky képviselő erős támadást intézett a debreceni városi nyomda ellen. A súlyos vádakra „a városi nyomda művezetősége“ indítva érzi magát a nyilvánosság elé lépni önvédelmével s a „Közöny“ március 3-iki számában kijelenteni, hogy: „...habár a kormány és az országgyűlés ideköltözése után — részint amiatt, mert Bem tábornok rendelkezése alá egy sajtót, négy mázsa betűt és négy segédet adtunk; részint amiatt, mert még a múlt május havában — korunk szükségét megértve — pesti gépész Vankó Jánosnál rendelt s el is készült gyors- és más sajtónk az egyetemi- és banknyomda számára lefoglaltattak s e miatt azokat mai napig is nélkülözünk kell, — habár eddig a kormány rendeleteit csak nagy megszorításunk mellett végeztettük is — most már, miután nyomdánk elegendő segédekkel el van látva, többet és könnyebben végezhetünk...“

A nyomda körül felmerült nehézségek eloszlításában Duschek államtitkárnak segítségére volt Kossuth is, ki a személyzet előtt csak oly népszerű volt, mint a polgárság előtt s a nyomdában való többszöri megjelenésével az éjjelnappal dolgozó munkások szolgálatkészségét a végsőkig fokozta. Minden látogatása alkalmával volt a nyomdászemélyzethez egy-egy barátságos szava s lekötelező udvariassággal kínálta ilyenkor a legutolsó legényt is finom szivarokkal. (Firtinger Károly: 50 év...) Egy napon, midőn ismétellen benézett a nyomdába, valóságos hősként ünnepelte a személyzetet. „...Önök-től függ most — mondá — a haza sorsa! Pénz nélkül egyetlen hétig sem bírnánk magunkat fenntartani. Az önök önfeláldozó munkássága teszi részünkre lehetővé a győzedelmet! A haza sohasem fogja elfeledni, mily fontos szolgálókat tettek önök a legválságosabb időben neki és a nemzetnek...“ („Egy öreg nyomdász“ visszaemlékezései a Nyomdászok Lapjában.) Persze az ily szavak s a leereszkedő nyájasság felvillanyozták még a kimerülteket s a csüggedőket is, kik a legnagyobb erőmegfeszítéssel dolgoztak éjjel-nappal egyaránt. Ennek az erőmegfeszítésnek köszönhető, hogy a pénzjegyek előteremtésében valami jelentékenyebb zavar nem állott be e napokban.

Windischgrätz herceg és tábornoka eleinte szentül hitték, hogy a főváros elfoglalásával be van fejezve a nagy harc. Nem ismerték a nem-

zet szívós életerejét s nem hitték, hogy a magyar kormány kivergődhessék abból a nagy zavarból, melybe az 1848-ik év utolsó napján került. A nyomdáról tudta Windischgrätz, hogy elszállításához 200 szekér és tömérdek ló szükségeltetik s arról is hamar tudomást szerzett, hogy az egész nyomdát sikerült a Tiszavonalon átvinni, kételkedett azonban abban, „... hogy egykönnyen működésbe is fog léphetni...” (Pesther Zeitung 1849 január 23.) Később, mikor ő és vezérkara kiábrándultak tévhitükből s az ujonnan Debrecenben nyomott 15 és 30 krajeáros váltócédulák először kerültek kezeikbe, kárörömmel állapították meg, hogy a bankógyár „szorgalmas” működése folytán a gyártáshoz szükséges papiros immár elfogyott, úgy, hogy az újabb apróbb bankók már durvább papirosból készültek (P. Zg. 1849 február 7.). E feltevésük — legalább részben — igaz is volt. A papiros tényleg fogytán volt s az apróbb bankók valóban a többtől eltérő papírra nyomattak. Ez azonban nem képezte akadályát a forgalomban való elterjedésüknek. Sőt! Amióta megjelentek, állandó volt a tolongás a felváltó pénztáraknál. Mindenki akart az apróbb bankókból, mely ily módon hamar közismertté vált az egész országban. Még ott is, hol a császári seregek parancsoltak... Szóval a bankógyárban mind nagyobb rend kezdett mutatkozni s lassan-lassan elhallgattak azok a panaszok is, melyek a nyomda működése ellen emeltettek. Némi kedv és remény kezdett a képviselők sorában éledni. A hadsereg mind nagyobbá és erősebbé vált. Az önfeláldozó lelkesedés táborba hajtotta az emberek ezreit s a gép, a jegynyomó gép kiteremtette az összegeket, melyek a felfegyverzéshez és ellátáshoz, szóval a hadviseléshez felbősztette Windischgrätzet, ki végül is dühében a pesti kereskedelmi banknál letétbe helyezett ércalapot elkoboztatta s a magyar papírpénzeket érvénytelennek nyilvánította. Mig ő személyesen eljár, hogy ehhez a cselekedetéhez a királyi szentesítést elnyerje, — kelt szárnyra Bécsben a hír, hogy „Kossuth az ő magyar bankgyárát a készletben levő papirossal együtt 10, társulatba lépett zsidónak bérbe adta 2 millió forintért, melynek egy nyolcad része aranyban és huszasokban, a maradvány pedig osztrák értékű bankjegyekben volt fizetendő és már meg is fizettetett...” Mig az elkeseredett táborból az izgatott képzeletnek ily bolondgombái röpködtek világgá, addig a debreceni kollégium termeiben vígan zakatoltak a gépek. Három sajtó a 15 és 30 krajeárosokat, a többi gép meg a nagyobb pénzjegyeket ontotta. S Debrecenben e napokban a kormányral lejött személynél közt legnépszerűbbek a nyomda munkásai voltak. Azok az egyszerű kék zubbonyos — nagyobbbrészt német — legények, kiknek munkája „a pokolnak ezek a papírból készült bódítószerei” (Pester Zeitung 1849 február 8.) lehetővé tették a hadak kiállítását, fenntartását, az osztrák seregek megtámadását s a tavaszi hadjárat dicsőséges megvívását.

... Május közepén máskor csak a csalogány csattogása hallatszik a magyar rónaság felett. Most úgy dörgése riasztja fel az ég madarát. Kemény esatáknak ontja vérét a honvéd a hazaért. S mig Buda falán rést lő a bomba s az ágyugolyó, mig ezernyi-ezer ajk riadva üdvözli a várfokon kitűzött nemzeti lobogót, addig a kollégium laboratóriumában, tudós professzor Hatvani székéből a magyar pénzügyminiszter igazgatja a nyomda munkásságát. Hol egykor a tudós tanár boszorkány masinái ejtették ámulatba a tógátusokat, most nyomda festékek keverése s a gépek működése van folyamatban. És zakatolnak a gépek, melyekről azonban most nem a jámbor civis, hanem száz generális hirdeti, hogy azok a gépek „ördög masinák” s a kollégium „boszorkány konyha”. Igazán boszorkánykonyha is volt! Mert boszorkányság nélkül elképzelhetetlen, — hogy hogyan volt lehetséges a tavaszi hadjárat dicsőségesen megküzdeni. Debrecenből... A kollégiumból!... A tudós professzor Hatvani laboratóriumából!...

Buda visszavétele után — május 29-én — a gépek Debrecenben szétszedettek s újra Pestre vitettek. Csak a váltó-cédulákat nyomó 3 kézi-sajtó maradt lenni, melyek június 27-én — az

oroszkok közeledtének hírére — csomagoltattak össze s vitettek Szegedre, az új székhelyre. Június 27-ike után csak egy kis csavar-féle maradt Debrecenben a híres nyomdából, mely most a városi muzeumban álmodik a régi dicsőségről.

Beteg szerelem.

I.

*Neked csak a hangulata
Kell a szerelemnek.
Ajakadnak nem kell csók, de
Köny kell a szemednek.*

*Erős szerelemtől reszket
A te beteg lelked.
Te a vágyak nagy izzását
Még csak nem is sejtéd.*

*S amíg engem vad tüzével
Vágyam perzsel, éget —
Te könnyezve arra kérsz csak,
Ne bántsalak téged...*

II.

*Elűztél magadtól. Parancsolt a gyermek.
Szerelmes szívünket szerelem ölte meg.*

*Engem a szivedből kidobtál te szépen
Kicsi gyermeked az a hely egészen.*

*Parancsolt a gyermek. engedelmeskedtünk,
A jószág fellámadt, sirjába mi mentünk.*

III.

*Szeretnélek szeretni, de olyan tiszta vagy
Az én lelkemhez pedig olyan sok bűn tapad.*

*És a fekete szivhöz nem illik a fehér,
Nincs joga boldogsághoz annak, ki bűnbe él.*

*Jogom nincs svágyamsíncsen. Minek már szerelem?
Ha ott a szentfűd már, haldokló lelkemen.*

*E szentfűdövel lennél te fátyolos ara —
Ne jöjj, ne; visszaküldlek; ne lássalak soha...*

IV.

*Vágytalanságod lehüli vérem.
Tüzes ajkamon ajkad jege.
S mig szemem izzik, szórja a szikrát,
Bágyadó szemed könnyel tele.*

*Csókolom könnyed, hátha a könnyön
Át, belédlopnám vad tüzemet,
Hátha a könnyön át megérintéd
Szemednek ajkkal mit üzenek?*

*De csak nem érted s a vége az lesz,
Könnyes szemedre könnyem pereg.
Lehül a vérem, jég lesz az ajkam
S pirosan fehérségbe veszek.*

Vértesy Gyula.

Tavaszi.

Irta: Simonovits Rózi.

I.

Délután két óra. Tikkasztó meleg; esend az egész vidéken. A két hósnő a villa mögött hever a fűben, illetve a fűre terített kockás nagykendőn. Mert noha a természetet imádják, a pókoktól meg a hangyáktól félnek. A barna olvas, a szőke pedig Petőfinék egy versére gondol, melyben az is előfordul, hogy „ó természet, ó dicső természet” stb. E gondolatra a napfényben fürdő hegyek készítenek, meg a meztelbős kis tót lányok, akik málnával telt kosarakat cipelve poroszkálnak lenni az országuton.

A barna (hirtelen lecsapja a könyvet, mérgesen): Kezdem már utálni ezeket a novellákat! Mindig csak férfiak meg férfiak, meg szerelem és szerelem! Csak egyszer olvasnék már valamit, amiben férfiakról ne esnék szó!

A szőke (kényelmesen hátradől a nagykendőn; nem felel, csak bólintgat: egyrészt, mert nagyon melege van, másrészt, mert amit a barna mond, azt ő úgy is megdönthetetlen igazságnak tartja).

A barna (kevesebb tüzzel, de nem kevesebb elkeseredéssel tovább elmélkedik): Én ki nem állhatom a férfiakat. Ahol ők beleavatkoznak valamibe, ott mindig baj van; öngyilkosság, meg bánat, meg sirás. Tudom. — Az Ilonka néném például egész mostanáig épen olyan vig, bolondos gyerek volt, mint én. — Mindig együtt játszott, ugrált velem és sohasem hengegett azért, hogy ő három évvel idősebb nálam. De a télen járni kezdett hozzánk valami fiatal ember, valami Petrovics vagy hogy az ördögbe hívják; aztán már tavasszal nem járt és most májusban elvette Ilkának egy barátját. Azóta Ilka mindig sir és mama kétségbe van esve, mert minden szoknyájának a korcából le kell venni, a blouza nyaka is bő, meg minden. És mindez egy rongyos férfért. Mondom, ahol ők vannak, ott biztos, hogy baj van!

A szőke (érdeklődéssel): Ez igaz én is hallom akárhányszor, hogy a mama azt mondja a papának: „nem is tudtam, milyen boldog vagyok, mig nem ismertelek”.

A barna: Na látod! Azt hiszed, az én mamám nem mond ilyeneket a papának? De mennyit! (Kis csend, a barna folytatja.) Mikor még egész kis lány voltam, volt egy pesztrám. Julisnak hívták. Nagyszerűen tudott velem játszani; olyan szép fehér képű leány volt; mindenki szerette a házban. Egy este, mikor már lefektettem, oda térdelt az ágyam elé s azt mondta:

„Babuska, magának holnap új pesztrát fogadnak, mer' én ma este gyufát iszom, mer' elhagyott a babám!”

Akkor persze nem tudtam, hogy mit jelent az, hogy elhagyott a babám, csak sirtam, mikor elvitték szegényt. — Most már persze tudom, hogy ott férfi volt a dologban.

Persze, ha mindenki úgy gyűlölné őket, mint én, akkor, tudom, sohasem volna baj.

Csend. Mindketten végigdőlnek a nagykendőn, úgy bámulnak a napsugaraktól izzó levegőbe.

A szőke is szeretne valami okosat mondani, de a nagy melegség igen ránehezedik az agyvelejére. Hogy mégis kifejezést adjon barátja fölötti bámulatának, kezét magához húzza és lassan, kényeztetve csokolgatja ujjait.

A barna (hirtelen): Manczi, szeretsz te engem?

A szőke (lelkesen): Hát hogyné szeretnélek! Te kis drágám, te! Csak téged szeretlek! Hát nem tudod?

A barna: Tudom. Én is szeretlek. De most még nincs szezon, alig vannak a fürdőben és nagyon egymásra vagyunk utalva. Kérdés, hogy így fogsz-e szeretni akkor is, ha majd fiatalemberek is lesznek itt, hogy nem szívesebben szórakozol-e majd azokkal?

A szőke (kicsit ingatag meggyőződéssel): Dehogy. Én... egyáltalában... én... igen én ki nem állhatom a fiatalembereket.

A barna (örömmel): Igazán?

A szőke (nekibuzdulva): Bizony Isten! Különbömben majd meglátod! A többi lány csak hadd udvaroltasson magának, mi ketten mindig együtt leszünk és fittyet hányunk a férfiakra. Igen... fittyet valamennyire.

A barna: Látod, épen erről akartam veled beszélni. „Véd- és dacsövetség!”

A szőke (nincs ugyan egész tisztában e mondás valódi jelentőségével, de azért nagyon tetszik neki és lelkesen utána kiáltja): Véd- és dacsövetség! És most menjünk margarétát szedni. Akarod?

Befutnak a villába és pár perc múlva fejükön óriási kerti kalappal térnek vissza. Amint egymás kezét fogva ballagnak a rét felé, úgy néznek ki, mint két hófehér gomba...

II.

Két héttel később. A fürdő képe teljesen megváltozott. A villa előtti sétautakon világos ruhás hölgyek és urak sietnek a vendéglő felé, ahol zene szól és ügyeskedő pincérek hordoznak fagyaltot az izzadó közönségnek.

A szőke meg a barna karonfogva sétál a korszón a flirtelő fiatalság között. Megállapo-

dásukhoz hiven, hidegen és méltóségteljesen, noha a fiatal emberek ugyancsak nézik őket és szemmel láthatólag bosszankodnak elutasító viselkedésükön. A szöke hűségesen kitart kis selkedésükön. A szöke hűségesen kitart kis selkedésükön. A szöke hűségesen kitart kis selkedésükön.

E kiszemelés alapján újabb két hét múlva következnek alakul a helyzet: A szürkeruhás már nem hord monoklit, mert már formalisan bele van bolondulva a szökebe. És ahol a szebelem kezdődik, ott a monokli viselés véget ér, mert akkor már ábrándosan kell nézni és ehhez nem illik a monokli. A szöke előtt mindinkább nem illik a Julis meg az Ilonka emléke és kezdi a férfiakat kevésbé részthozó lényeknek tekinteni. Szóval kezdődik a bonyodalom.

A barna előtt nem maradhat titokban ez az átalakulás. És elvtársának elvesztése fölött nagyon elkeseredik. Mert ő már terveket szőtt a jövőre. Arra gondolt, hogy ő, meg Mancsi sohasem mennek férjhez, hanem együtt maradnak és alakítanak egy férfielenes-ligát. És most jön egy férfi és halomra dönti a terveit. Rettenetes! Hogy Mancsi szerelmes, az már egész biztos. A barnának nem nehéz ezt kitalálni, mert Ilkánál volt alkalmá megfigyelni ennek a kóros állapotnak a tüneteit. Mikor valaki egy félóra hosszat ül az ágya szélén és bámul maga elé, aztán, ha megszólítják, elpirul és azt mondja, hogy a blouza nyakát nem tudja kikapcsolni, már akkor biztos, hogy szerelem van a dologban. A kis barna egészen kétségbe van esve és elhatározza, hogy csefekedni fog, míg nem késő.

Esti hét óra. A leányok közös szobájában gyertya ég. A barna a haját igazítja, a szöke a nyitott ablakban könyököl.

A barna: Mancsi, te mért nem készülsz?

A szöke (csendesén): Nekem fáj a fejem. Én ma nem megyek sehova.

A barna (mellé lép, Serlock Holmesi hanghordozással): Neked nem fáj a fejed, Mancsi, az előbb egy tele tányér tejfeles számocát ettél meg, már pedig akinek a feje fáj, annak nincsen ilyen étvágya!

Itt alighanem Géza van a dologban.

A szöke (elszántan): Hát igen... hát Géza van a dologban... neki fáj a feje, nem jöhet ma este a kurszalomba, hát én se megyek... Nem megyek! Tudod.

A barna (fájdalmas meggyőződéssel): Mert számár vagy!

A szöke (meg akar haragudni, de ahelyett a nyakába ugrik a barnának és összecsókolja): Ne haragudj drága kis öregem, ne haragudj, én nem tudom ugyan, hogy mi az a „véd- és dacsövetség”, de ez a Géza olyan jó fiú... és én ott táncoljak, mikor neki szegénynek a feje fáj és nem jöhet... na ne haragudj! Hiszen azért, megalakíthatjuk a férfi-ellenes ligát, Gézát is bevesszük. Jó? Egy férfi azért nem árt! Ugy-e nem haragszol már?

A barna (ugy érzi, hogy ha még tovább hallgatja ezt a sok butaságot, hát menten megfullad. Mérgesen kiszalad és becsapja az ajtót).

(A szöke oda ül az ablak mellé és hallgatja a vendéglőből felhangzó zenét. Egy cseppet sem sajnálja, hogy itthon maradt, sőt úgy érzi, hogy ő most valami nagy dolgot cselekszik.)

A barna ezalatt a mamája oldalán a kurszalón felé tart különböző bosszu terveket forralva. Többek közt elhatározza, hogy a Mancsi elrablásáért bosszút áll az egész férfinenemen. Ezt úgy képzei, hogy ma este táncolni fog és nagyon szép lesz és annyi fiúnak forgatja el a fejét, amennyinek csak tudja. És miután ő vértelven van mindennemű behódolás ellen, hát biztos, hogy abból csak gyász származhatik az illetőre nézve.

Éjfél után összegyűrt ruhában és szétbomlott hajjal tér haza. A szöke már alszik, a csukott ablakon bevilágít a hold és felhallatszik a zenének néhány tompa üteme.

A barna hamarosan ágyba bujlik, de nem tud elaludni, mert valami bántja a lelkiismeretét. Addig izog-mozog, míg a szöke is felébred.

A szöke (álmosan): Jól mulattál?

A barna (félénken): Nem alszol?

A szöke (elkacagja magát): Dehogy nem, álomban beszélek.

A barna: Mancsi, gyere át hozzám!
(A szöke készségesen felugrik, és odabujik a másik mellé.)

Csend. A holdfényben tisztán láthatják egymás arcát.

A barna (nagy zavarban): Mancsi... én... tulajdonképpen... valamit mondani akarok neked.

A szöke (felkunyóköl): Mit, szívem? Mondd el csak? Mondd egész bátran!

A barna: Csak azt akarom mondani... hogy miután már te... miután... egyszóval. Mancsi... ne nevedd ki, azt akarom mondani, hogy én is...

A szöke (kitörve): Te is! Nagyszerű! (boldogan összecsókolja a barnát.)

(Kis idő múlva hamiskásan) Te, nem az az elválasztott hajú?

A barna (már egészen megadja magát): De az. Most már oldalt fogja elválasztani, mert mondtam, hogy úgy jobban állna neki. És Zoltánnak hívják. Szép név?

A szöke: Gyönyörű! És a liga?

A barna: Az azért meg lesz! Zoltánt is bevesszük. Egyszerre eszébe jut a tarka nagykendőn tett fogadás és halkan kacagni kezd.

A szöke (csodálkozva): Mi bajod?

A barna: Eszembe jutott, hogy mi olyanok vagyunk, mint a modern politikusok... Nem adjuk fel az elveinket, csak szegre akasztjuk egy kicsit. (Kacagnak. Oh tavasz.)

Válás.

Fekete kis kabátját gyorsan gombolta ki. A piros selyem béls kevélyen kibőborlott. Övén keskeny láncon sok furcsa jujout Asokon elsiklottak ideges ujjai. [hordott,

Fel s le jár a szobákban a nagy tükörbe nésett

Haját halántékáról el- és elsimogatta, S ilyenkor úgy tetszett; a sötét hajfonatba Minha hervadt fehér nárcisok remegnének.

Gyönyörű járása még száasszor szebbé tette. — A félhomályba ott ódon karszékekben ültem, Egyszerre vissza fordult, jött és megállt előttem

Sápadtan, elváltosva benésett a szemembe.

Fehér volt az arca, szemei úgy lángoltak Mint fehér fal síkjába mélyesatett izzólámpát.

(Mintha sötét barlangok kincses mélyébe járnának Skét drágakő ragyogva ivén a tárnaboltnak.)

Megressketett szívén, mint mikor megzendülnek

Hurjai messze daltól ó mesterhegedűnek, Hagytam mig véremen át-átömlött e dallam.

Nem szóltam. Elment. És én menni hagytam, Léptei monoton, lassu neszél hallgattam, Amig az is elhalt. És én magam maradtam.

Kuthy Sándor.

A papucshős természetrajza.

Irta: Nagy Vilmos.

A papucshős a puhányok állatkörébe tartozik, ennél fogva főjellemonása a puhaság tekintetben. A természetbuvárok azt mindentekintben, hogy ezekből az alsóbbrendű állatokból fejlődtek ki a tökéletesebbek, de a papucshős élő cáfolata ennek a tudományos teoriának, mert a mi tapasztalataink azt mutatják, hogy a legtökéletesebb állatok fejlődnek vissza puhá-nyokká, illetve papucshősökké, ha ugyan ezt az átváltozást szabad fejlődésnek minősíteni. Akrobaták ide figyeljete! hiába vannak nektek duzzadó acélos izmaitok, hiába tartjátok magadokhoz képest kismiskának Herkulest, Kinizsi Pált, Toldi Miklóst avagy a cseh Holubárt, hiába dicsekesztek azzal, hogy egyszerre négy embert is ki tudtok dobni a kávéházból, hiába függesztitek ki kebletekre a különböző érmekeket — ez mind semmi, mert atletikai tudástok, gya-

korlottságtok, ha még olyan nagy is, azonnal csöddöt mond, a ti általatok szeretett leggyöngébb nőcske szempárának haragos villogására. Ti csak legénykedtek, mikor azt huzatjátok a cigánnyal, hogy „nem házasodtok meg soha, nem lesztek asszony bolondjai...”

Annyiban igazatok lehet, hogy a házasodás nem tesz háziurakká benneteket, de hogy az asszony bolondjai lesztek az meg egészen bizonyos! Soraim erkölcsi nivóját megtartandó, nem mondhatom, hogy az asszonyok bolondjai lesztek! Azt is hiába énekelitek, hogy „nektek olyan asszony kell, ha beteg is keljen fel” — mert a legtöbb esetben nemesek, hogy a vacsorát nem főzi meg önagysága, hanem még a reggelit is nektek kell majd összekotyvasztani holmi zaccos kávéról. Ha pedig mégis főz önagysága, akkor bizonyosan fekete levessel végződik minden menü, attól pedig a jó Isten őrizzen meg minden jámbor halandót! Szóval minden házas ember papucshős, különbség csak annyi van köztük, hogy egy részük nyilvános, a másik titkos papucshős. És itt felmerülhet az a kérdés, hogy a mi nyelvcsokásunk miként hozta ezt a két ellentétes fogalmat t. i. a parányi és neveltséges papucst meg az óriási méretekből mozgó rettenthetetlen hős szót össze ebbe a komikus szóösszetételbe?!

A nyelvtani magyarázatokat mellőzve tisztán lélektani alapon fejtem meg ezt a rejtélyt, amelyről még azt sem igen tudták, hogy rejtély! Kit nevezünk mi hősnek? Ugyebár azt, aki minden veszéllyel bátran szembeáll és még saját életének kockáztatásával is bravurosán kivívja a diadalt, aki szembe néz az ellenséggel, nem egyszer s akkor is csak véletlenül, hanem mindig, állandóan, napról-napra! Hol van erre alkalom? A csatatéren, mondják a felületes tájékozottságuk. Igen, de nagyon csalódnak ezek a tájékozatlanok, ha azt hiszik, hogy csak nemzetek összeütközése nyitja meg a csatatérrel a hősök számára, van más csatatér is, az, amely a házassággal nyílik meg. Ez a csatatér termeli a valódi hősöket, akik percről percre, óráról órára, napról napra, hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre, sőt évtizedekről évtizedekre vívnak döntő csatát örök ellenfeleikkel a nőekkel szemben és ellenfeleiket se le, se meg nem győzve legyőzik önmagukat és így a világteremtés legszebb diadalait aratják önmagukon, megadják magukat annak az ellenfélnek, akinek legbájosabb erénye a megadás, mély filozófiával felismerik az erőtlenségben az erőt, az alárendeltségben a fölérendeltséget és a valódi harctéri hősök tölgykoszorúja helyett a fejükre hagyják tenni a legneveltségesebb kis alkalmatosságot — a papucst! Mi ehez a hősiességhez képest Julius Caesar-é, Nagy Sándor-é, vagy Nagy Napoleon-é?! Ugy-e hogy semmi!?

Már most, hogy az így értelmezett hős szó a papucscsal kapcsolódott össze, annak az az oka, hogy ez a papucs nagyon gyakori, majdnem mindennapos érintkezésben van a hőssel, illetőleg annak fejével. No de azért ne röstelkedjete papucshősök, a papucs mint a férfi-fejek ékessége sokkal megnyugtatóbb, mint a szarv, és ha választanotok lehet, bizonyára az előbbi mellett maradtok. A természet pazar szépsége ugyan arra is mutat számos példát, hogy ez a két symbolum bármilyen nagy legyen is, a legparányibb férfi-fejen is megfér. Soraim fent említett erkölcsi nivóját megőrzendő csak a papucscsal ékesített hős mellett maradok. A papucshős tehát az alsóbbrendű állatok körébe tartozván, szellemi képességei egyáltalában nincsenek! És erről meggyőződést szerezhetünk, ha megfigyeljük a társaséletben. Ha vacsorára megy valahová a feleségével, minden fogásból csak annyit vesz ki, amennyit önagysága jelentős szempillantásai engedélyeznek, hiába döfi bele vágó kézzel a villát a világ legfehérebb és legkevésbé száraz pulyka mellébe, ha felesége rá néz, otthagya, ha a szíve szakadna is utána. Ha pikáns anekdotát suttog a fülébe a szomszédja, elpirul, mint egy bakfis, midőn arról ábrándozik, hogy egy pár év múlva ő is meg fogja cáfolni a gólyamese balhiedelmét! Inni csak kortyonkint szokott, ha szíve bálványát látja, ellenben kihuzza az egész pohár nedűt, ha felesége kedélyes tracscsolásba merülve hátat fordít neki, önálló véleménye is csak ilyenkor van, de ha később neje homlokegyenest ellenkező álláspontra helyezkedik, csatlakozik hozzá,

sőt még argumentál is önmaga ellen! A legkedélyesebb társaságot otthagyja az illetékes intére. Színházban vagy egyáltalában nem gukkerez, vagy csak a férfi-szereplőket és azokat is csak fejmagasságban, mert, ha látszóve véletlenül illetéktelen régiókban kalandozik, akkor hiába erősíteti az indulatos kérdésekre, hogy csak a sugólyuk szép körvonalait nézte, szavai nem nyerne hitelt és többé akkor este nem kapja kézhez a látesövet.

Fél tehát, bátran előre aranyifjúság! Házasodjatok, mert egyedül ez a legbiztosabb mód a boldog — visszafejlődésre.

Szerelem bolondja.

*Őszi alkonyatokból elmaradt
Szomorú, csendes eső beszitálja
Az utcát, ahol a lelkem lakik.
Hol annak az asszonynak dől a háda.*

*Kis törpe akác alól, nyomorult
Akaratlansággal függeszti lelkem
Vágyait ablakodra, asszonyom,
Kit nem ölelek, soha nem öleltem.*

*Leselkedő fény ül a függönyön,
Kívillan rám nevetőn, csúfolódva:
Gyere be hozzánk, gyáva, gyere be!
Több egy kéassorítás, mint eser óda!*

*Ugy ver szívem, majd lessakad bele,
És mégse tudok menni, soha tenni!
Sivár szél csap át esőn, sóhajon.
Gúnykacagását fülembé füttyenti.*

*Zörren az ablak... kissalad a fény,
A sáros utcán s kalapomon reszket —
Egy fehér asszonyvirág kihajol,
S én, mint a bolond, futni kezdek...*

Oldh Gdhor.

Asszony-typusok.

Írta: Zih Sándorné.

Most a pompás tavaszi időben nagyon népes a heti vásár. A falusi szekerek egymás hátán tolonganak a piacon s idegen arccal népesedik meg a kis mezőváros.

Bejön ilyenkor a közeli falukból minden épkézláb ember, asszony, legény, meg eladó leány. Reggelibe csak azért is drágábbra tartják a portékát, hogy annál tovább álldogálhassanak mellette.

Egész csendéletet mutat egy csoportozat, van itt mit nézni igazán.

Gyékény-halom mellett ül egy fiatal paraszt asszony, mellette tipeg egy kis falat jószág, szőszke, fehérpiros arcu, kövérkés csöppség.

Az asszonyon semmi sem mutatja, hogy még fiatal menyekesorban van. Az arca el van sárgulva, a termete ellomposodva.

Rá se igen figyel a kis leányára, csak bámul üres, gondolatnélküli arccal a járókelőkre.

Egyszerre felkapja a fejét, odabámul a gyermekére.

Sárga arcán végig fut az élet pirossága.

Ni, hisz a gyermeket valaki az ölében tartja!

Az ám, még pedig Barta Pista! Lelkéből figyel rá, mit kérdez a legény a gyermekétől s édeskésen nevet hozzá ő is:

— Hihihihí, habahahaha!

Folyton meg-megújuló nevetéssel kíséri a csöpp kis leány bátoratlan gagyogását. A gyermek huzódóva ül a fiatal legény ölében, az meg-megsimogatja rózsás arcoeskáját, mialatt egyre kérdegeti:

— Hát hogy vagy te, szereted a cukrot, te, mi?

A csöppség alig hallhatóan suttogja rá az igent, az anyja meg olyan vidám nevetéssel kíséri a jelenetet, olyan szívből kacag hozzá, mintha csiklandozná valaki.

Hát csiklandozták is. Belülről, a szíve táján csiklandozza egy édes, boldog, örömteljes érzés. Ki sem lehet azt mondani, hogy miből van özszerakva az, csak jó, édes, boldogító.

Hogy az a szép legény, az a nagy, daliás, az a büszke, hetyke legény, száz menyecske csábitója, másik száznak meg álmai megrontója, ő vele, az ő gyermekével enyeleg. Ha a gyermekhez szól, ő ne tudná azt, mit jelent? ... Azt jelenti, hogy ő neki, az anyjának akar tetszeni, csak hát így akarja tudtára adni, a gyermek által.

Nagy eszmás lábait jól behuzza a szoknyája alá, meg ne lássa a legény. Miért is hogy az embere mindig ilyen nagy, idomtalan jószágot vesz neki!

Hát igaz, hogy az emberben a jóakarát dolgozott, mikor ilyen nagyokat vett, mert hát ezt ki lehetett tömni jól szalmával a hideg ellen. Akkor be is ismerte, hogy jól cselekedett az ura. De most!

No hát elő is kereste a szép fekete bársony, selyem virágos papucsát a láda fenekéről nyomban, amint haza érkeztek a vásárról. A legény is velük jött a jó puha gyékény tetején, ölébe volt a kis leány, egyre azt simogatta, dédelgette, ő hozzá alig volt szava is.

— Nem csuda — vigasztalta meg magát — hiszen ott ült az embere is, hogy szólhatt volna valamit. De hiszen majd ...

Az asszony került, fordult. Pár perc alatt piros kendővel volt hátrakötve a kontya, ráncos szoknyája csak úgy perdült s felcsapódó ráncai alól csak úgy villogott elő a piros harisnya, meg a szép fekete bársony papucs. Az ura nem is állhatta meg szó nélkül:

— Hallod-e, te Erzsók, de ki huztad magad. Minek a'?

Az asszony arca elzöldült a méregtől, de hamarjában megsejtette, hogy a gyermekkel játszó legény nem igen hallotta a szót, hát összeszedte magát:

— Kend is azt szeretné, ha a testemre nőne a szutyok. Aztán mit lopja itt a napot, éhes a jószág, a csürhe is jön!

— Hát tán enni kéne előbb, véli az ember, de azért nagy lomhán felemelkedett s indult kifelé. Nyilván nem igen lehetett ellentmondáshoz szokva.

Erzsók kellemeteskedve perdült a legény elé: — De megjátszik azzal a csitrivel, no. Észre sem venné az embert!

— Dehogy nem, figyelek én azért reád, — mondja neki a legény — hetykén sodorintva egyet a bajuszán. De látod, olyan kedves, olyan gyönyörűségesen szelid ez a kis leány, hogy nem tudom itthagyni. Ugy hasonlít ...

Hirtelen elharapta a szót a legény, de Erzsók kapva-kapott rajta:

— Kihez? Énhozzám ugye-e? Hát bizony szakasztott az anyja!

A legény elmosolyodott, azután menni készült:

— Eljöhete ám máskor is hozzánk, Pista!

— Nem tudom mit szólna hozzá az urad! mondja kötekedve a legény.

Hiszen nincs ő mindig a kuckóban, nevet vissza Erzsók.

Ragyog az arca a boldogságtól, míg kikeri a kapuig a vendéget.

Barna Pista csakugyan ellátogatott Csordás Gergelyekhez ezután. Tehette, mert az ő hat ökrét a béres is elhajtotta, ha magának nem volt kedve utánok járni. Egy-egy piros kendő, selyem pánlika, bársony szoknyácska sohasem hiányzott ilyenkor nála. Mézeskalács, francia cukor, török méz, meg ki tudja még miféle esmegekkel megrakodva jött. A kis leányt egészen kiöltöztette, kicicomázta, úgy gyönyörködött benne.

— Igazán olyan — fakadt ki egyszer az anyja — mint a kastélybeli kisasszony volt tavaly, mikor még élt ...

Fakóra vált a legény arca! Az ő titka, az ő nagy, szentséges titka, kipattant volna!

De amint jobban megnézte az asszony buta, érzéstelen arcát, meg a gonosz, sunyi szemét, megnyugodott. Azok a sunyi szemek most csak sóvár, buja vágyat sugároztak:

— Mit is cicomázza mindig azt a kis haszontalan, egészen elkényeztetni, tegnap sem akart szót fogadni. Én velem meg nem is törődik!

Odahuzódott szorosan az ember mellé, meg a karját is a vállára tette. Az egy kicsit megrázkódott, de azután dévajon egyet csipett az asszony karján s felállott.

— No most már megyek, Isten megáldjon. Az asszony sápadtan nézett utána.

— Ennyi volt az egész! mormogta dühösen. Megállj, hiszen majd megtudom én, melyikünk kell jobban, a gyerek-e, vagy én!

Barna Pista hogy újra eljött a tanyára, nagy szomorúság várta. A kis Erzsike betegesen hánykolódott az ágyban. Az arcán rózsák égtek, de pirosak, mint a tűz lángrózsái s égetők, mint a zsarátnok forrósága.

— Mi bajod kicsi leány, kicsi bárányom, hogy úgy hánykolódsz! fáj talán valamid?

— Igen, Pista bácsi — mutatta a gyermek a mellét — itt nagyon szur!

— Hát doktort hittak-e már? fordult a gyermek anyjához a legény.

— Hogyisne, mindjárt doktort, van is arra valója a szegény embernek! Tegnap dögölt meg a tehenünk, volt annál kétszer is, mégis elpusztult.

— Na de hisz az csak állat, oda való volt, de itt még lehet segíteni!

Beszélhetett ő akármennyit, el is küldhette az orvost a maga költségén, kiterítették nyolcad napra a kis Erzsókot épen úgy, mint azt a másikat, azt a gyönyörűt, azt a finomat ott a kastélyban.

Nem ment el az Erzsike temetésére, ne találgassa az ő érzéseit a falu szája, hanem estefelé, nagy vigyázva — avatlatlan szem meg ne lássa — kiment a temetőbe. Megkereste az ujjannan domborított kicsike halmot s kitörülte szeméből az odalopódzott könnyecskéket, azután tovább ment.

Most már szépen elkerített, felvirágozott sirhalom előtt állott meg. Fehér márvány obeliskjéről fényes aranybetű ragyogta le az édes anya elmulhatatlan fájdalomát elhunytá felett ...

— Hazudik a nyomorult, nem az ő lelkéből fakadtak ezek a gyászos szavak, mormogta fájdalomtól sápadt arccal.

— Sohasem kellett neki ez a gyermek, de az öröm, az élvezet kellett volna neki továbbra is! ... Hajh! hogy milyen is az urféle ...

Erzsók asszony most még sárgább, ráncosabb és fonnyadtabb, meg lomposabb, mint azelőtt volt. Szinte eltorzult az arca attól a mosolygástól, amire a Barna Pista láttára rándult az ajka:

— No bizony, felénk se néz azóta, hogy a leányomat eltemették! Hát csak ő kellett ugye-e, nem én! De jól tette az Isten, hogy magához vette!

Olyan kaján, gonosz, ördögi torzindulat lobogott a szemében, hogy a legény mélységes megvetéssel kiköpött s azzal ott hagyta szó nélkül.

Az éjszakai hangos muzsikaszó verto fel. Huzta a banda, tele tüdővel fujta a klarinétos s mégis tulharsogata a muzsikát a Barna Pista nótája:

A rossz asszony egyforma
Ha ur, paraszt a sorja,
Hej! Csak azért sem
Házasodom meg soha!

Patak partján.

*Patak partja mellett lágyan ring a nyárfa
Ezüstös levele,
Kacér déli szellő meg-megsimogatja,
Forró ajakával összecsókolgatja.
S úgy megsuttog vele...*

*Valami harmatos, sejtelmesen resgő,
Hűs tavasszi légről,
Bódító illatár gyönyörébe uszó,
Égő boldogságnak soha el nem muló,
Örök szerelméről.*

*Hűséget esküdve, átkorolva puhán
Hiselegve beszél ...
... Odasimul hozzá, kéjesen hallgatja,
Mámor tengerében lágyan ringatózva.
As a selymes levél.*

*Patak partja mellett sárgul már a nyárfa,
Lepereg a lombja,
Hanem most a szellő nem igen kiméli,
Gúnyos kacagással durván összetépi.
Szerte széjjel saorja.*

Balogh János.

Szöke Tisza partján.

Irtá: Vida Ilona.

Csillogás! fény! mámor, kápráztató gyönyör, szemfényvesztés, pénzen szerzett nagy-szerű számárságok! hány- és hányfélek is vagyok ti? emberek passziói!

Olyan egyszerű, olyan együgyű passzió volt, ami alább következik, hiszen egy hófehér haju, hófehér lelkű öregasszonyról, egy kis Tiszamenti falunak apró, maszatos képű pujiáról, meg tejberizkásáról fog szólni az egész história.

És mégis úgy tetszik nekem, hogy fönn az Úr Isten zsámolyánál, ahol nagy könyvbe írta a rosszat erről a sáros világról, ennek a sáros világnak nagyot akaró semmiségeiről, — mondom — ott egy külön hófehér lapra írta fel ezt a rizkásás históriát. És megverítik kiáltnak a kiütött angyalra, Luciferre: „Hideg tudásod, dőre tagadásod“ hiába ront! Lesz a földön virág, dal, lélek, szív! — lesz mindig kedvesen bájos história!

Ime:

A szöke tiszta partján, elrejtett faluban, elrejtett falunak egy régi kuriáján lakott egy hófehér haju, hófehér lelkű öregasszony, aki azt mondta minden vasárnap délután a szegény parasztasszonyoknak: „engedjétek hozzám a gyermekeiteket.“

Mert az öreg ház ambitusára, szőlővel övezett zöld zsulus ablakára sóváran tekintett a kis falu apró házaiból sok-sok évek óta sok csillogó szemű, pufók paraszt gyermek. Számolgatják, kérdik, ráncigálják édesanyjuk kék kötőjét; hány nap van még hátra? hány-szor kell még addig aludniok, míg ismét vasárnap lesz? Mert minden vasárnap délután ott vannak a nagyszöke, aki egész héten gyűjti, hideg pincében tartogatja a jó, édes tejet és nagy lábasa összegyűjtve, minden vasárnap főzi a cukornál cukrosabb, paraszti gyermekek farkasétvágyának nagy gyönyörűségét, a gyöngyszemű, fehér rizkását.

Tudja már a faluban minden apró, szegény gyermek, hogy vasárnap délután terített asztal vár rájuk.

És a fehér haju, fehér lelkű öregasszony boldog örömmel eteti az ő kis fehér táborát, nagy a buzgóság, nagy az igyekezet, van dolga az apró fakanálnak, nagy gyorsasággal kiürül a rózsásra mázolt eszeréptányér.

Ti pedig, akik gögös ajkbiggyesztéssel lenézitek a passzióknak e csodaszép példáját, mondván, hogy láttatok ti már fényes, arany-nyal terített királyi asztalt, olvastatok Lukulushnak mesés menüét, hallottatok gyémántporral hintett ragyogó ételekről, kolibrinyelvet evő — kolibriészü — emberekről! Ti csak menjetek „hátrább az agarakkal“, mert azokon a fényes lakomákon nem volt hamisítatlan, igazi öröm. De midőn az életnek e diadalmas hirdetői, azok a „vesszőparipán nyargaló, füzfasipot fuvó“ apróságok, az a kis paraszti tábor bevonult az ambitusos régi uri házba, farkas-étvágytól ragyogó szemmel! ott, azok elé varázsolódott olyan igazi öröm, amelyet nem tudott még varázsolni a leghíresebb francia szakács, nem maga Lukullus sem!

Csakogy a búbajos lakomának vége szakadt!

A nagy kaszás a régi udvarházba aratni jött. A márciusi szellő két hete ott dúdol tavaszi dalt a jó öreg asszony sirja felett. Elmúlt már két vasárnap! a tiszamenti kis faluban szomorúban szól a füzfasip! nem kél utra a

gyermeksereg! busan majszolják otthon a fekete kenyeret! mély sóhajjal gondolnak a cukornál cukrosabb tejberizkására, a nagy udvarháznak régi lakójára! új lakásának zöldelő sirjára!

Költemények.

Örvény felé.

Tisza vize de lassan folydogál.

Folydogál.

A hajlatnál mindenütt meg-megáll.

Meg-megáll.

Mintha csak úgy tünődözne magába,

— Hiába:

Csak bele kell szakadnia

A széles Dunába.

Dunába!

Magyarország ereje egyre fogy.

Egyre fogy...

Magában még megélné valakogy.

Valahogy.

Hej, de ez a közs-bajos élete:

Nem élet.

— Előbb-utóbb csak elnyeli

As örvény: a német,

A német!

Szabolcska Mihály.

Siro oroszlán.

A debreczeni honvéd temető köemléke. —

Igen, ide jó helyre hostak,

Itt nem háborgat semmisen.

Mindössze suttogó galambok

Bölintgatnak nagy csendesen

As elporhadt hősök beszéde

Sóhajt a hallgató magányba

S mintha a te sirásod volna

Alkonyi szélnek suttogása.

Nézlek te átdöfött oroszlán

S valami éri szívedet.

Valami fájó, égető tűs.

Mit kibessélni nem lehet.

Csak nézlek könnyező szemekkel

S valamit várok. — egyre várok,

— Talán, hogy mosdulj egyet

S ejtsd bámulatba a világot!

Milotay István.

Ha én egy napra...

Ha én egy napra a

Jó Isten lehetnék.

Délelőtt, délelőtt

Egyebet se tennék:

Zöld erdőbe mennék.

S minden kis bokorra.

Minden árva fára

Madárfészket raknék

Leveles ágára.

Ha én egy napra a

Jó Isten lehetnék.

Délután, Délután

Egyebet se tennék,

Egyebet se tennék:

Papi ruhát vennék.

S minden fájó szívet

— Kinek ki a párja —

Összeadnék édes hitre.

Örök boldogságra.

Abrahám Ernő.

Új blúza van...

Új blúza van fehér selyemből.

Kacaja boldog, önfelelt,

És hordja másnak a virágit

A fehér selyem blúz felett.

Eszembe jut egy nagy hazugság...

Egy csók... egy örült pillanat...

S azon tünődöm: van-e szív ott

A fehér selyem blúz alatt.

Farkas Imre.

Magyar dalok.

Kantározom a nyergest.

Rássoritom a nyergest,

Felkötöm már a kardom,

Édes rózsám bucsusom.

Messze búdosom.

Sorsa ez a hajdunak,

Végekre szólitanak,

Mennem kell.

Sorsa ez a magyarnak:

Bajra csak bajt savarnak,

De a hajdu kibírja.

Habdr sokszor siratja

Hazát, kedvesét;

De él a hit szívében:

Megsegíti az Isten

A magyart.

Gulyás vagyok, szegény bojtár

Mostoha szó sokat rám jár.

Hej, de azért vigan élek,

A királlyal sem cserélek.

A kirdlynak sok a pénze.

Esüst botja, arany nyerge.

Rubintos a palotája.

Hej, de nincsen füliskája.

Kada Elek.

A virág álma.

A kékszemű kis virágot

A napsugár minden reggel

Megkérdesi: mit álmodott?

A kisvirág harmatkönnye

Pereg, pereg, hull a földre.

Én már tudom: nem jó álom

Mikor úgy az ébredésnél

Könnycsepp ül a szempillákon.

Kató József.

Debreczeni kaszárnyában.

Debreczeni kaszárnyában temetnek,

Gyöngyvirágát temetik az eszednek.

A fél város könnyet hullat miatta.

Még a dob is, trombita is siratja.

Hogy róla a véres ruhát levették:

Ssive fölött találtak egy levélkét,

Asnap hosta messze földről a posta.

As volt benne: férjhez ment a Piroska.

Lakatos Sándor.

Tüzifa eladás.

A székelyhidi uradalomnál

1908-9 vágásu, elsőrendű cser hasab tűzifa waggonkint (100 q), apátkereszturi állomásnál kocsiba rakva 110 (Egyszáztiz) koronáért, — öt waggonon felüli rendelésnél waggonkint 105 K eladó.

A vasuti fuvardíj kocsinként apátkereszturi állomástól Bihardiószegig 18 korona 74 fillér, Gyapolyig 21.74, Paptamásiig 23.74, Biharig 26.74, Nagyváradiig 30.74, Debrecenig 34.74, Szoboszlóiig 39.74, Kabáig 45.74, Püspökladányig 50.74, Karcagig 53.74, Kisujszállásig 58.74, Mezőkeresztesig 37.74, Berettyóújfaluiig 40.74, Bárándig 47.74, Cséffáig 42.74, Nagyszalontáig 45.74, Sarkadig 50.74, Gyuláig 53.74, Békéscsabáig 58.74, Horgosig 85.74, Szabadkáiig 90.74, Zomborig 102.74, Ercselindig 17.74, Ermihályfalvaiig 22.74, Nyirábrányig 29.74, Vámospéresig 29.73, Hajdúhadházig 89.74, Ujfehértóiig 45.74, Császárszállásig 47.74, Nyiregyháziig 47 korona 74 fillér.

A rendelések a székelyhidi uradalom számtartói hivatalához intézendők és pedig az összeg előleges megküldése mellett.

Telefon Bécsből!

Azért, hogy mindenkinek birókában legyen a mi „Cäsar“ zseb-öngyújtónak, minden más reklam helyett 15000 darabot most a következő árleszállítás mellett adjuk 1 darabot 3 K helyett, csak 2 K, 3 drb. 4.50, 6 drb. 8 K, 12 drb. 14 K. Utánvétellel e mennyiség eladása után az árak eddigre rendes árban ismét felemelkednek. A „Cäsar“ a világ legjobb zsebgyújtója. Egy nyomás és azonnal tüzet kap, nincs benne semmi Batteire! Évek hosszu során tart, kapható

Öst.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen.
Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

Akinek

rheomája, ischiassa, köszvénye, idegbaja van, annak szívesen adok ingyen felvilágosítást erről, hogy hogyan szabadultam meg ezen bántalmaktól.

BAYER KÁROLY.

Illertissen (Bayer.)

Házhelyek eladása.

A vasuti főállomástól gyalog 6 perenyire, a mikepéresi ut mellett fekvő szőlőtelep **nyaralo és házhelyekké parcelláztatatik.** Igen előnyös feltételek.

Ertekezhetni **Piac-utca 27. sz. alatti városi bérház első emeletén levő ügyvédi irodában.**

A John-féle
„Teligöz“
mosógép
olcsóbb lett

Ha eddig habozott a beszerzéssel, úgy tovább ne habozzék. Semmiféle kiadás se nyújt biztosabb jövedelmezést. — John „Teligöz“ mosógépe ruhaneműjét vakító fehérre mossa, eddig el nem ért mértékben kiméli és időben, pénzben és munkában több mint 75 százalékot takarít meg. Több mint 170,000 háziasszony használja a „Teligözi“. Próbára is szállítjuk. Részletfizetések engedélyeztetnek.

J. A JOHN R. T., WIEN IV. 1. Frankenberggasse 4. 165
Kapható az összes vaskereskedésekben
Debrecen.

forduljon minden érdeklődő, ki
sulyt fektet elsőrendű, fajtiszta
anyagra

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Dicszerjék, Tülevelűek, Kerítésnövények
Bogyógyümölcsűek stb. 10

Szőlőoltványok. (1. sima áru)

európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőoltványtelepek

TRIUMPH-TAKARÉKTÜZHELYEK

SZERKEZETRE KIVITELRE minden GYÁRTMÁNY (ÁRJEGYZEK INGYEN.)

ELMUL LAKIROZVA BURKOLATI

GOLDSCHMIDT S. ÉS FIA
WELS F. AUSZTRIA

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításán államdíjat és aranyérmeket nyert.

Erősítőszere gyöngéledők, vérszegények lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű. Több, mint 6000 orvosi ellismerő nyilatkozat.

J. Serravallo,

csász. és kir. udvari szállító

TRIST-BARCOLA.

Kapható a gyógyszerárakban fél lit. ü. 2 kor. 60 fill., 1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

MINDENÜT KAPHATÓ!

JOLJAR
HA VALÓDI
PÁLMA KAUCSUK SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZUL JAR
HA NEMÜGYELA
VÉDJEGYRE
TESSÉK KIPROBÁLNI!

WIESEN, WIEDNER HAUPTSTRASSE 104. TEL. 108-04

Sensatiós találmány 1909

„Jupiter öngyújtó fénnyer-tya zsirtalan petróleumtűléssel. Használatban 10-szer olcsóbb, mint az egész közönséges Milly-és Starius gyertya, mert az egy-szeri töltés 5-6 fillérbe kerül és 18-20 órán át mesésen világít, a világításnál lehet hol nagyobb és kisebb fényre igazítani és ezért mint éjjeli lámpa igen célszerű. „Jupiter“ meggyújtása nélkül csak egy nyomást kell a gyertyán levő gombon tenni és már is ég! Tíz évi jótállás minden családnál, igen ajánlatos minden családnál, szárodánál, templomnál stb. Ára K 6.-, 3 drb. K 16.-, 6 drb. K 30.-, 12 drb. K 57.- éjjeli világító tómp-sítóval. Utánvétel 1 koronával több, ügynökök, viszont eladók kerestetnek.

Öst.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen.
27 Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 10

Diabolitolaj!

Törvényesen védve

legjobb szer closettek, pissoirok és csatornák szagtalanítására, iskolák, kórházak, vendéglők és kávéházak részére kiválóan fontos, Debrecen és vidékén egyedül

Sárközi Sándornál
Debrecen, Hatvan-utca 17. kapható.

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKÉ-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME-FESTŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4. (Klotild-palota.)

VI., Andrassy-ut 16. VIII., Józs.-körut 2.

VI., Terézkörut 39. X., Kálvin-tér 9.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesítettek.

NAGY szőnyeg-occasio

Bosznay J. és Társa

37 szőnyegáruházában
DEBRECZEN, Kossuth-u. 5.

Szőnyegmaradékok, egyes függönyök, butorszövet maradékok féláron!

Ebédlő, szalon, férfi- és hálószoba szőnyegek rendkívül leszállított árak mellett kaphatók, amíg a készlet tart.

Gyertyánliget Máramaros- megye

a legszebb, legegészségesebb, klimatika: a hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vízgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondús, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasmorzsók. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógsiker: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. — Idény: május-október. Vasuti állomás: Nagy-Bocskó, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasutállomás és jó kocsit.

Interurban telefon. A fürdőigazgatóság.

Herkulesolaj!

Törvényesen védve

legjobb szer a padlóportalanítására minden helyen használható, üzletek, iskolák, kórházak, vendéglők és kávéházak részére igen fontos Debrecen és vidékén egyedül

Fried és Wesiz-féle

festék üzletben Debrecen, kapható.

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI-UT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐKÉSZLETEK TELJES JÓTÁLÁSSAL ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINTHETŐK.

ELSŐRENDŰ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSÉG. LŐERŐ ÓRÁNKINT KB. 1½-2 FILLÉR ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Groszmann és Mandel banküzlete

Debrecen, Hunyadi-utca 21.

Interurban és megyei telefon szám 76.

Elvállaljuk a bankszakmába vágó minden ügyletnek gyors és pontos elintézését. Földbirtokokra és házakra igen előnyös feltételű törlesztéses kölcsönöket a legrövidebb idő alatt szerzünk megbízóinknak.

Ingtalanok vételéhez a szükséges kölcsönöket előre megszerezzük.

Biztosítási ágazataink:

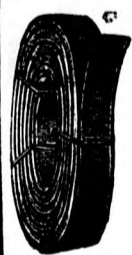
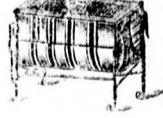
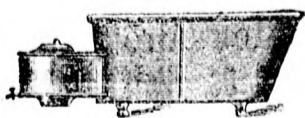
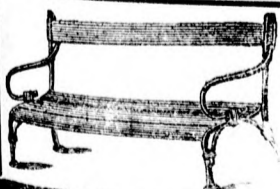
Élet, gyermek és járadék, valamint betörés és baleset, ugyszintén tűz- és jéglár elleni biztosítások a legolcsóbb díjtételek mellett. Mindennemű felvilágosítással díjmentesen készséggel szolgálunk.

Tisztelettel **Groszmann és Mandel.**

Tóth Gyula vaskereskedés Debreczen

Ajánl dus felszerelt raktárából: vas-, acél-, fém-, gazdasági- és konyhafel-szerelési áruk, **vas- réz- és kerti butorok, fürdőkádak, jégszekrenyek, porcellan-, meidingi és vaskályhák**, francia tornyos tűzhelyek, szőlészeti és kertészeti szerszámok, lófogatu és kézi permetező, gyermekkocsik, fényezett áruk, „Ursus“ szab. tányéros **borajtók, szállózuzók**, nickl és alpacca evőeszközök, ház és butorvasa-lások, raggyanta és technikai cikkek, gépszijjak, revolverek és vadászfegyverek, lőporáruda.

Tüskés vassodrony és horganyozott sodronyfonatokból állandó nagy raktár.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POK

Csak akkor valódiak ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyító hatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorfájás, rögzített székrekedés, májbetegség, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sóborszesz nevezetesen, mint fájdalom-össillapító bedörzsölés szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű.

Egy ónosított eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,
cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9
Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Forman
nátha ellen

Szelence
ára 40 fillér

Kifejezetten Forman-t kérjünk.
Sok az utánzata.

Szőlősgazdák!

Homokon és kötött földön.

Aki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware szőlőt szántóföldekre is, és ha a hiányzó tőkét ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy drágán és hamar elkel.

Ezt bizonyítjuk, kik már termeljük és bizonyítják a nagy bor kereskedők, akik 60-80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold ilyen teremne is. Permetezés nélkül a múlt évben is perenosporától mentes nagy termést adott (holdanként 35 hektó).

Vesszőről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy Gábor szőlőnagybirtokos Kóly Bihar m.
Pósta, távirada és távbeszélő állomás.

Levelezés, magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Állami felügyelet alatt. Alapított 1892.

GERŐ FERENCZ
katonai előkészítő intézete
BUDAPEST,
VII., Rózsa-u. 33. Telefon 79-34.

Előkészít 6 és 10 hónapra terjedő tanfolyamon az egy éves önkéntességre képesítő vizsgálatra.

Beiratás: naponként d. u. 4-7-ig
vasárnap d. e. 10-1-ig

Vezérfonal a tanuláshoz kapható:
ára 12 korona.

Prospektus díjtalan. Prospektus díjtalan.

STUBNYA FÜRDO

518 méter t. f. m. 88-48° C fokú hővízzel.
Budapest-Ruttkal fővonalon gyorsvonat megállóhely.
Javallatok:

REUMA KOSZVÉNY

izületi és izomreumás megbetegedéskor, ischias, neuralgia (ideg-bántalmak), női bajok és bőrbetegségek esetében, eczema, prurigo, psoriasis.

MAGASLATI GYÓGYHELY

Orvosi vezetés alatt álló ivó- és fürdőkurák, porcellán-, kád- és természetes fürdőfürdő, pakolás, izadási kurák, villamosítás, masszáz és hidegvízgyógykezelés. Pompás tékés, tenyőerdők közepette, elterülve a Tatrahegység egyik remek tónusján és így megbecsülhetetlen mint légyógyhely is; nagy és szép park. Legelőss árak, legnagyobb konyvellen, egészséges lakások és tápláló élelmiszer. Saját fürdőzenekar, lawn-tennisz. Állandó előkelő úri közönséggel.

Előldény: július 1-ig. Utóldény: augusztus 20-tól.

50% engedmény.

Képes prospektussal és fölvilágosítással díjmentesen szolgál az igazgatóság.

Angol és francia
Illatszerek,
Pipere cikkek,
Bel- és külföldi
Gyógyszer különlegességek,
Betegápolási
eszközök nagy
raktára.

Gyöngyvirág
krém
egy tégely 1 kor.
Gyöngyvirág
szappan
egy drb. 70 fillér.
Gyöngyvirág
puder
egy doboz 1 kor.
A legjobb arc- és kéz-
ápoló szerek.

Tóth Béla-féle
elismert legjobb
Sóborszesz
kis üveg 1 kor. 20,
nagy üveg 2 kor. 40 fill.
Biztos hatásu
fejfájás elleni
Migrán-pastilla
egy doboz egy kor.,
melyből 1--2 pastilla a legerő-
sebb fejfájást is elmulasztja.

Különféle illatu alkohol nélküli illatszerek, egy nagy üveg ára 2 kor. 40 fill.
KAPHATÓK:

Kubek Sándor

Előbb Tóth Béla
„Megváltó“ Gyógyszer-
tára és Illatszerraktárában. Debrecen,
Tiszapalota